

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA V OSTRAVĚ

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Investice do školství ve městě

Investments in Education in the Town

Student: Beata Fischerová

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Petr Tománek, CSc.

Šumperk 2012

Zadání bakalářské práce

Student: **Beata Fischerová**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 01 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Investice do školství ve městě**
Investments in Education in the Town

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Principy hospodaření obcí
3. Analýza hospodaření a investičních projektů města
4. Financování investic do školských zařízení města
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

ČEŠKOVÁ, Magdalena a Jan KINŠT. *Rozpočtová skladba v roce 2011*. 4. rozš. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. 277 s. ISBN 978-80-7263-638-9.

PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

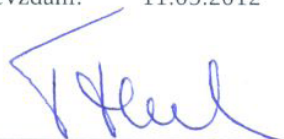
PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Petr Tománek, CSc.**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012



doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry



prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh vypracovala samostatně“.

V Šumperku dne 11. 05. 2012



Beata Fischerová

Obsah

1	ÚVOD	5
2	PRINCIPY HOSPODAŘENÍ OBCÍ	7
2.1	Územní samospráva	7
2.1.1	Orgány obce	8
2.1.2	Působnost obce	10
2.2	Hospodaření obcí	11
2.2.1	Rozpočet	12
2.2.2	Rozpočtový výhled	12
2.2.3	Příjmy rozpočtů obcí	13
2.3	Financování školství v působnosti obcí	16
3	ANALÝZA HOSPODAŘENÍ A INVESTIČNÍCH PROJEKTŮ MĚSTA	21
3.1	Charakteristika města Šumperka	21
3.2	Mateřské a základní školy v Šumperku	24
3.3	Analýza hospodaření města a výdajů na školství	28
3.3.1	Rok 2006	31
3.3.2	Rok 2007	33
3.3.3	Rok 2008	35
3.3.4	Rok 2009	36
3.3.5	Rok 2010	38
3.4	Zhodnocení hospodaření města v letech 2006-2010	40
3.5	Hodnocení finančního hospodaření města	41
4	FINANCOVÁNÍ INVESTIC DO ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ MĚSTA	43
4.1	Energetický audit	46
4.2	Realizované projekty ze strukturálních fondů	46
4.3	Realizované projekty z vlastních zdrojů Města Šumperka za rok 2011	48

4.4	Realizované projekty z vlastních zdrojů škol za roky 2006-2010	49
4.5	Projekty z ostatních dotačních titulů realizované přímo školami.....	49
4.6	Připravované akce.....	50
4.7	Zhodnocení investic do školství ve městě	51
5	ZÁVĚR.....	54
	Seznam použité literatury	56
	Seznam zkratk	58
	Seznam příloh.....	60

1 ÚVOD

První dochované zmínky o obcích na území naší republiky lze datovat od roku 1848, kdy byl přijat požadavek na seburčení obcí ve všech záležitostech, které se týkají jejich zájmů a Říšskou ústavou z roku 1849, kdy byla uzákoněna zásada, že základem svobodného státu je svobodná obec. V letech 1863 a 1864 došlo k uzákonění dalších úprav, které rozdělilo obecní zřízení do dvou funkcí. Na funkci přenesenou, která vykonávala úkoly státu a na funkci vlastní, která zahrnovala správu obecního majetku, údržbu obecních komunikací, zdravotnictví a další. Tyto tradice byly silně narušeny během druhé světové války a zvláště po jejím konci, kdy došlo k vysoké centralizaci, a v roce 1949 přešel majetek obcí na stát. Od roku 1990 dochází postupně ke změnám, byly zrušeny krajské národní výbory a místní národní výbory. Obce se staly základem územní samosprávy.

Hlavním úkolem obcí je ze zákona povinnost pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, snažit se respektovat veřejný zájem a nést zodpovědnost za zabezpečení veřejných statků. Zajištění dostatečných finančních prostředků je v dnešní době vysoce aktuálním tématem. Rozdíly mezi příjmy a výdaji jsou často minimální a bohužel dochází i k situacím, kdy výdaje převyšují příjmy. Pro úspěšné fungování územní samosprávy a plnění její funkce je nutné vytvořit určité předpoklady. Tyto předpoklady se dělí na legislativní a ekonomické. Legislativní zahrnují veškeré potřebné zákony, právní předpisy vymezující postavení a úkoly územní samosprávy. Mezi ekonomické předpoklady patří zejména vlastnictví majetku a právo s ním hospodařit jakož i možnost získávat vlastní finanční prostředky a sestavování a hospodaření podle vlastního rozpočtu.

Úspěšné hospodaření obcí závisí na zajištění dostatečných finančních prostředků a jejich výši přizpůsobit následné využití. Obce ke svému fungování využívají řadu nástrojů. Zřizují příspěvkové organizace a organizační složky, vydávají územní plány, obecně závazné vyhlášky a také programy rozvoje, který může mít podobu strategického plánu, který je následně aktualizován akčními plány.

Významnou výdajovou položkou rozpočtů jsou výdaje na školství. Jednotlivé obce získávají dotace z jiných veřejných rozpočtů. Jedná se o takzvané nárokové dotace formou příspěvku na školství nebo dotací na školství (viz dále). Bakalářská práce je zaměřena na obnovu, rekonstrukce a zlepšení kvality prostředí škol financované.

Cílem bakalářské práce je zhodnotit způsoby financování investičních projektů a financování investic do škol v Šumperku.

Bakalářská práce je rozdělená do pěti kapitol. První kapitolou je úvod, pátou závěr. Druhá kapitola je teoretická a zabývá se strukturou a finančním systémem územních samospráv, jejich hospodařením a tvorbou strategického plánu. Třetí kapitola analyzuje hospodaření města Šumperka a investiční projekty. Kapitola čtvrtá je zaměřená na financování investic do škol, tvorbu investičních prostředků a jejich použití a na vlastní výši příspěvku školám od zřizovatele. V závěru kapitoly je zhodnocení investic do školství z rozpočtu města a jejich podíl na celkových výdajích rozpočtu města.

2 PRINCIPY HOSPODAŘENÍ OBCÍ

Obec je základním územním společenstvím občanů a tvoří územní celek. Je právnickou osobou a veřejnoprávní korporací, rovněž je poplatníkem daně z příjmu a účetní jednotkou. Řídí se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Důležitou součástí rozpočtové skladby České republiky jsou proto územní rozpočty, kterých základem jsou rozpočty měst a obcí a to od obnovení územní samosprávy v roce 1990. Spolu s kraji, jako vyššími územními samosprávnými celky tvoří systém územní samosprávy a jejich právní úprava je zakotvena v Ústavě ČR.

Obec je tvořena obyvatelstvem, které užívá území vymezené hranicí, má právo na samosprávu a rovněž právo vlastnit majetek. Hlavním cílem obcí je tuto samosprávu zabezpečit a také zabezpečovat služby pro občany žijících na jejím území.

2.1 Územní samospráva

Obec jako územně samosprávný celek je určitou formou veřejné moci a veřejné správy. Ústava České republiky v ústavním zákoně č. 1/1993 hlava VII čl. 99 definuje obec jako základní jednotku územní samosprávy. Každý územní samosprávný celek má své samostatné kompetence a žádný jiný územní celek do nich nemůže zasahovat. Působnost obcí dělíme na samostatnou (vlastní), kdy se může obec v určitých záležitostech samostatně rozhodovat na základě zákonem upravené pravomoci a přenesenou (rozsah stanovený zákony), kterou vykonávají výkonné orgány obcí a jejich činnost je podřízená a kontrolovaná orgány státní správy.

Rozsah výkonu státní správy v přenesené působnosti člení obce do jednotlivých skupin:

- obce,
- obce s matričním úřadem,
- obce se stavebním úřadem,
- obce s pověřeným obecním úřadem a
- obce s rozšířenou působností.

2.1.1 Orgány obce

Zastupitelstvo obce

Je orgánem, který samostatně spravuje obec, je kolektivně volený a má hlavní rozhodovací pravomoc v oblasti samostatné působnosti obce. Členy zastupitelstva volí občané příslušné obce ze zástupců jednotlivých politických stran včetně nezávislých kandidátů v obci. Jednotliví zastupitelé jsou voleni v komunálních volbách na 4leté volební období, ti pak následně ze svých členů volí radu obce.

Počet členů zastupitelstva obce je stanoven zákonem o obcích:

- do 500 obyvatel: 5-9 členů,
- 501-3000 obyvatel: 7-15 členů,
- 3001-10 000 obyvatel: 11-25 členů,
- 10 001-50 000 obyvatel: 15-35 členů,
- 50 0001-150 000 obyvatel: 35-55 členů¹.

V rámci samostatné působnosti schvaluje zastupitelstvo obce zejména programy rozvoje v daném územním obvodu, rovněž schvaluje rozpočet obce a závěrečný účet za uplynulé rozpočtové období. Zastupitelstvo také schvaluje rozpočtový výhled a rozpočtová opatření. Zřizuje trvalé a dočasné peněžní fondy obce, má právo zřizovat a rušit příspěvkové organizace a rovněž organizační složky obce a schvalovat jejich zřizovací listiny. Dále je mu vyhrazeno právo vydávat obecně závazné vyhlášky obce, rozhodovat o vyhlášení místního referenda, navrhopvat změny katastrálních území obce a schvalovat dohody o změně hranic obce a o slučování obcí., zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce. Má právo rozhodovat v majetkoprávních úkonech dle §85².

Z členů zastupitelstva obce je volen starosta, místostarostové a ostatní členové rady obce.

Rada obce

V oblasti samostatné působnosti je výkonným orgánem obce rada, která může za určitých podmínek, stanoví-li tak zákon, rozhodovat i v oblasti přenesené působnosti. Pokud v obci

¹ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

² Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecních zřízeních), ve znění pozdějších předpisů.

není volená rada, vykonává jejich pravomoc starosta. Radu obce tvoří starosta, místostarosta (místostarostové) a další zvolení členové, ve větších městech je to primátor a jeho náměstci plus další členové. Počet členů je minimálně 5 a maximálně 11 a je vždy lichý. Rada se nevolí v obcích s menším počtem zastupitelů než 15. V případě odvolání nebo vzdání se funkce starosty či místostarosty obce, přestávají být tyto automaticky i členy rady obce. Rada obce má oprávnění zřizovat jako své iniciativní a poradní orgány komise.

Starosta

Starosta zastupuje obec navenek a stojí v čele obecního úřadu. Zodpovídá se zastupitelstvu obce. Musí být občanem České republiky. Na základě souhlasu ředitele krajského úřadu jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu. Pokud funkce tajemníka není v obci zřízena, vykonává jeho činnost.

Starosta:

- připravuje, svolává a řídí schůze zastupitelstva a rady,
- podepisuje usnesení rady a zastupitelstva,
- odpovídá za objednání a provedení auditu hospodaření obce,
- plní další úkoly stanovené zákonem.

Výbory

Zastupitelstvo obce si může jako své iniciativní a kontrolní orgány zřizovat výbory. Povinností zastupitelstva je zřídit finanční výbor (kontrola hospodaření obce s jejím majetkem a další úkoly) a kontrolní výbor (kontrola plnění usnesení zastupitelstva, nebo rady obce). Počet členů výboru musí být vždy lichý, u kontrolního a finančního minimálně tříčlenný a jeho členy nemohou být starosta, místostarostové, tajemník ani členové zabývající se hospodařením obce. Předseda je členem zastupitelstva obce.

Komise

Iniciativními a poradními orgány rady obce jsou komise. Ty mohou v rámci samostatné působnosti obce předkládat návrhy a náměty. Po projednání s ředitelem krajského úřadu jim může být starostou svěřen výkon státní správy a tím se z nich stávají výkonné orgány v přenesené působnosti na úseku jim svěřené činnosti a jsou v této oblasti starostovi podřízeny a odpovědné.

Obecní úřad

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou (místostarosty), tajemníkem, je-li tato funkce v obci zřízena, a zaměstnanci obecního úřadu. V jeho čele stojí starosta. V oblasti samostatné působnosti plní obecní úřad úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo nebo rada obce a pomáhá v činnosti výborům nebo komisím. Rovněž je vykonavatelem přenesené působnosti. Administrativní aparát obecního úřadu řídí tajemník, jehož funkce se zřizuje u pověřených obecních úřadů a u obcí s rozšířenou působností. Ve městech plní funkci obecního úřadu městský úřad, ve statutárních městech tuto funkci plní magistrát. Obecní úřad se dělí na jednotlivé odbory a ty pak následně na oddělení. Počet odborů většinou závisí na velikosti obce a rozsahu její samostatné a přenesené působnosti.

2.1.2 Působnost obce

Působnost je obecným vyjádřením určité skupiny záležitostí, ve kterých je umožněno orgánu veřejné správy autoritativně rozhodovat na základě platných právních předpisů. U obcí rozlišujeme dva druhy působnosti – samostatnou a přenesenou³.

Přenesená působnost obce

Přenesenou působnost vykonávají orgány všech obcí ve věcech stanovených zvláštními zákony, v základním rozsahu pro svůj správní obvod, který je totožný s územním obvodem obce. V rozsahu pověřeného obecního úřadu vykonávána tímto úřadem a v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Obec vykonává v rámci přenesené působnosti nařízení obce, rozhoduje o místních a účelových komunikacích, projednává přestupky, je správcem toků a vodoprávním úřadem, povodňovým orgánem a také je orgánem ochrany přírody a ovzduší. Zejména malé obce mohou v rámci přenesené působnosti rozhodnout o uzavření veřejnoprávní smlouvy o výkonu státní správy s obcí s rozšířenou působností⁴.

Samostatná působnost obce

Samostatnou působností obce rozumíme správu obce ve věcech, které jsou v jejím zájmu a zájmu občanů. Je vymezena zákony a je možné si pod pojmem rovněž představit uspokojování potřeb občanů obce, vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče, uspokojování

³ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

⁴ Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecních zřízeních), ve znění pozdějších předpisů.

potřeb bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, celkový kulturní rozvoj včetně výchovy a vzdělávání. Ze zákona o obcích patří do samostatné působnosti obce hospodaření, rozpočet a závěrečný účet obce, peněžní fondy obce, organizační složky, vydávání obecně závazných vyhlášek a další.

2.2 Hospodaření obcí

Na problematiku obecního hospodaření lze nahlížet z různých úhlů pohledu. Základní principy jsou uvedeny v Ústavě České republiky⁵ v čl. 101 odst. 3, v zákoně č.128/2000 Sb.⁶ a v dalších právních předpisech. Na základě obecního zřízení lze mezi základní pravidla hospodaření obcí zařadit zejména tyto povinnosti:

- využívat svůj majetek účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti,
- pečovat o zachování a rozvoj svého majetku,
- vést evidenci svého majetku,
- chránit svůj majetek před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím,
- naložit s nepotřebným majetkem způsoby a za podmínek stanovených zvláštními předpisy, pokud obecní zřízení nestanoví jinak,
- chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení,
- trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku z nich vyplývajících práv,
- při úplatném převodu majetku sjednat cenu zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem; případnou odchylku od ceny obvyklé zdůvodnit,
- opatřovat písemnosti doložkou o tom, že byly splněny podmínky platnosti právního úkonu obce, pokud je zákonem platnost právního úkonu obce podmíněna předchozím zveřejněním, schválením nebo souhlasem⁷. (BREŇ, 2010).

⁵ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb., 515/2002 Sb. a 319/2009 Sb.

⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecních zřízeních), ve znění pozdějších předpisů.

⁷ BREŇ, Jan. Základní principy hospodaření obce 1. aktualizováno 10. 6. 2010 [cit. 2011-11-10]. Dostupný z WWW: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6461612>.

2.2.1 Rozpočet

Každá obec má povinnost sestavovat každoročně vlastní rozpočet⁸, podle kterého v následujícím roce hospodář. Je to bilance příjmů a výdajů v daném roce potřebných na zajištění veřejného sektoru včetně přenesené působnosti, v příslušném rozpočtovém období. Při jeho zpracování se vychází z rozpočtového výhledu a cílem hospodaření obce by měl být dlouhodobě rozpočet vyrovnaný, kdy se příjmy rovnají výdajům, popřípadě přebytkový, kdy příjmy výdaje převyšují. Rozpočet územně samosprávných celků je vytvářen na základě využití způsobu *nenávratnosti*⁹, *neekvivalentnosti*¹⁰ a *nedobrovolnosti*¹¹, ve formě finančního plánu, podle kterého obec v příslušném rozpočtovém období hospodář. Pokud je rozpočet dlouhodobě schodkový, kdy jsou výdaje vyšší než příjmy, je nutné rozpočet dorovnat z rezerv, které obec vytvořila v minulých letech a pokud tyto nejsou k dispozici, sahá obec k návratným finančním prostředkům, což vede k zadlužení a následně dalším závažným problémům se splácením tohoto dluhu včetně úroků do budoucna (tzv. dluhová služba). Pokud dojde k neschválení rozpočtu do 1. ledna daného rozpočtového roku, hospodář obec podle *rozpočtového provizoria*¹².

Rozpočet je rovněž nástrojem na prosazování politiky dané obce voleným orgánem, tj. zastupitelstvem dané obce.

2.2.2 Rozpočtový výhled

Význam rozpočtového výhledu je ve financování nákladných investic v rámci veřejného sektoru v návaznosti na střednědobou a dlouhodobou investiční strategii. Vychází ze zákona o rozpočtových pravidlech¹³ a obci slouží k sestavování střednědobých finančních plánů rozvoje. Sestavuje se zpravidla na dvou až pětileté období, což souvisí se schopností

⁸ ČEŠKOVÁ, Magdalena a Jan KINŠT. Rozpočtová skladba v roce 2011. 4. rozš. vydání. Olomouc: ANAG, 2011. 277 s. ISBN 978-80-7357-614-1

⁹ **Princip nenávratnosti** – spočívá v tom, že při nezaplacení zákonem stanovené platby (např. daně či poplatku), nevzniká nárok na její vrácení či proplacení.

¹⁰ **Princip neekvivalentnosti** – vychází z toho, že při vzniku konkrétního vztahu v rámci veřejných financí není znám účel platby a rovněž není zaručené, že výše spotřeby veřejných statků bude ekvivalentní k výši jeho platby.

¹¹ **Princip nedobrovolnosti** – je vlastně nedobrovolné vybírání daní, kdy zdroje příjmů veřejných financí jsou legislativně uzákoněny a tudíž je lze od jednotlivých subjektů vymáhat právní cestou.

¹² **Rozpočtové provizorium** - znamená v praxi to, že budou hrazeny nezbytně nutné výdaje tak, aby nedošlo k narušení plynulosti hospodaření. Důležitým momentem je v pravidlech určit do jakého termínu bude přijat řádný rozpočet.

¹³ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

odhadnout budoucí příjmy a výdaje a budoucím vývojem veřejného sektoru. Obce mají ze zákona o rozpočtových pravidlech povinnost jej sestavovat. Členění rozpočtového výhledu si však už volí obec sama. Obsahuje minimálně ukazatele o celkových příjmech, celkových výdajích, celkových pohledávkách a celkových závazcích. Rovněž by měli být ve výhledu začleněny kapitálové a nahodilé položky.

2.2.3 Příjmy rozpočtů obcí

Na základě zpracování plánu výkonným orgánem, např. finančním managementem, schvaluje příjmy zastupitelstvo obce¹⁴. Jsou různorodé, a ne všechny může samospráva svým rozhodnutím, nebo činností ovlivnit (z rozhodnutí státu). Příjmy rozpočtů obcí je možné třídit na základě různých hledisek, například jako příjmy z vlastního majetku a majetkových práv, z výsledku vlastní hospodářské činnosti, z místních poplatků, výnosy z daní, různé dotace a jiné. Také je můžeme třídit podle rozpočtové skladby, takzvaně z druhového hlediska a to do čtyř tříd. Na daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery neboli dotace.

Daňové příjmy

Tyto příjmy často tvoří významný podíl na příjmech rozpočtu obce.

Forma daňových příjmů¹⁵:

- **daně svěřené** – kdy výnos státem stanovené daně náleží celý rozpočtu obce - daň z nemovitostí kdy celý výnos je svěřen obci a skládá se z daně z pozemků a z daně ze staveb. U této daně jako u jediné může její výši obec ovlivnit, a to změnou koeficientů, které je možno snížit o max. 3 stupně a zvýšit max. o 1 stupeň. Výnosy z těchto daní ovlivňuje velikost obce avšak celkově je výnos z těchto daní pro obce poměrně malý,
- **daně sdílené** – na základě určeného podílu se státem stanovená daň rozdělí do státního rozpočtu, rozpočtu kraje a obce, tvoří základ rozpočtu obce – 30 % výnosu daně z příjmu fyzických osob z podnikání (vazba na území obce), daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti (podle zaměstnanců), 21,4 % z 60 % celostátního výnosu daně

¹⁴ ČEŠKOVÁ, Magdalena a Jan KINŠT. Rozpočtová skladba v roce 2011. 4. rozš. vydání. Olomouc: ANAG, 2011. 277 s. ISBN 978-80-7357-614-1

¹⁵ TOMÁNEK, Petr. Hospodaření obcí a krajů. Ostrava 2011

z příjmů fyzických osob z podnikání, 21,4 % celostátního výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, 21,4 % celostátního výnosu daně z příjmu fyzických osob vybírané srážkou, 21,4 % celostátního výnosu daně z příjmů právnických osob, 21,4 % celostátního výnosu daně z přidané hodnoty,

- **příjmy z poplatků**¹⁶

- a) *místní poplatky*¹⁷ – dle zákona 9 druhů – ze psů, za lázeňský a rekreační pobyt, za užívání veřejného prostranství, ze vstupného, z ubytovací kapacity, za povolení k vjezdu motorových vozidel do vybraných míst, za provozování výherních hracích přístrojů, za provoz, sběr, třídění a odstraňování komunálního odpadu, za zhodnocení stavebního pozemku¹⁸,
- b) *správní poplatky*¹⁹ (výběr provádějí obce na základě přenesené působnosti) – ověření podpisu, nebo razítka na listině, vydání stavebního povolení ke stavbě rodinného domu, za vydání živnostenského povolení,
- c) *poplatky spojené s životním prostředím* – za vypouštění odpadních vod do vod povrchových, za znečištění ovzduší (malé zdroje), za uložení odpadů, za povolené vypouštění odpadních vod do vod povrchových a podzemních, za odnětí půdy ze zemědělského a lesního půdního fondu (pro obec 40% z výnosu), z výtěžku z provozování loterií, za komunální odpad²⁰.

Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy vznikají na základě vlastní hospodářské činnosti obce a lze je označit jako tzv. uživatelské poplatky, které částečně slouží k úhradě obcí poskytovaných služeb, např. vodné a stočné, nebo užívání obecních bytů.

Patří sem především příjmy:

- z pronájmu, nebo z prodeje majetku ve vlastnictví obce,
- z vlastních neziskových organizací,
- z vlastního podnikání,

¹⁶ TOMÁNEK, Petr. Hospodaření obcí a krajů. Ostrava 2011

¹⁷ Podle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸ Podle zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích).

¹⁹ Podle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích

²⁰ Podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů

- dary a ostatní příspěvky.

Kapitálové příjmy

Svým charakterem se jedná o jednorázové příjmy z prodeje kapitálového majetku. Jedná se o příjmy z prodeje dlouhodobého majetku obce, ve formě nemovitostí, akcií a podobně, které nemívají pravidelný cyklus. Důležitým faktorem je v tomto případě následné použití těchto příjmů zpět do majetku nebo do aktiv obce. Vhodnou alternativou prodeje nemovitostí se jeví pronájem majetku, kdy je obec nadále vlastníkem nemovitosti, ale pronájmem získává určitý pravidelný výnos²¹.

Dotace

Příjmy obcí nedosahují takové výše, aby obcím zabezpečily finanční soběstačnost. Z tohoto důvodu závisí jejich fungování na dodatečné pomoci formou různých dotací. Mezi nejvýznamnější patří dotace ze státního rozpočtu. Dále pak jsou poskytovány ze státních fondů, od krajů a z fondů Evropské unie. Pro upřesnění je vhodné dodat, že dotace z EU jsou přerozdělovány Regionálními Radami Regionů Soudržnosti. Tyto dotace pak ještě dělíme na nárokové a nenárokové²².

Nárokové dotace:

- příspěvek na školství,
- dotace na vybraná zdravotnická zařízení,
- dotace na výkon státní správy,
- dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím.

Nenárokové dotace:

- program podpory výstavby nájemních bytů a technické infrastruktury,
- program obnovy venkova,
- program podpory cestovního ruchu,
- dotace předvstupních fondů EU a řada dalších.

²¹ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

²² PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

2.3 Financování školství v působnosti obcí

Bakalářská práce je zaměřena na školství. Následující část se podrobněji věnuje dotacím do této oblasti a systému fungování samotného školství, hlavně financování mateřských a základních škol.

Z ekonomického hlediska školy a vzdělávání vůbec posuzujeme jako **jedno z důležitých odvětví veřejného sektoru**, které produkuje převážně veřejné (kolektivní) statky a rozhodujícím způsobem tak přispívá ke **kultivaci lidského potenciálu**. V současném školství a vzdělávání se setkáváme v podstatě se všemi třemi základními druhy statků, tj. s čistými veřejnými statky, smíšenými statky i se statky privátními²³.

Součástí vzdělávací politiky každého státu je školství a jeho koncepce. Jeho úroveň je jakousi **pozitivní externalitou**, která má následně vliv na hospodářský, kulturní a sociální rozvoj dané země.

Příspěvek na školství je poskytován obcím, které zřizují mateřské a základní školy. Je určen na částečnou úhradu provozních výdajů těchto škol. Je poskytován podle počtu žáků zmíněných škol ve stanovené výši 1 401 Kč na jednoho žáka. Před rokem 2009 byla výše příspěvku nižší (1 360 Kč v roce 2008, 1 320 Kč v roce 2007 a 1 292 v roce 2006). Tento příspěvek náleží pouze těm obcím, které jsou zřizovateli škol a to i na žáky z jiných obcí, kteří do těchto škol docházejí z jiných obcí²⁴. V případě, že školu zřizuje dobrovolný svazek obcí, má rovněž nárok na poskytnutí dotace v uvedené výši. Příspěvek bude uvolněn formou mimořádné účelové dotace z kapitoly Všeobecná pokladní správa na základě žádosti dobrovolného svazků obcí.

Školy a školská zařízení mají od roku 2003 právní subjektivitu a ta s sebou nese financování školství ze SR – normativně. Na základě agregovaných normativů obdrží příslušný krajský úřad z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) finanční prostředky pro regionální školství. Na základě krajem vytvořených normativů je zpracován rozpočet pro jednotlivé školy a školská zařízení, a to jednak pro školy a školská zařízení zřizovaná obcemi a jednak pro školy a školská zařízení zřizovaná krajem. V souladu se zpracovanými rozpočty

²³ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

²⁴ TOMÁNEK, Petr. Hospodaření obcí a krajů. Ostrava 2011

jednotlivých škol a školských zařízení kraj zasílá těmto školám finanční prostředky, zpravidla na čtvrtletí dopředu.

Samotná kvalita vzdělávání je značně ovlivněna množstvím finančních prostředků, které jsou k dispozici samotným provozovatelům škol a školských zařízení. Nejenom finanční, ale i ostatní prostředky musí být dostupné v určitou dobu a na určitém místě, aby jednotlivá zařízení mohla bezproblémově fungovat a plnit svůj účel²⁵.

Základní vzdělání v dnešní době poskytují zpravidla bezplatně všechny státy. ČR garantuje bezplatné základní a střední vzdělání.

Výdaje

Výdaje na školství v ČR jsou obsaženy ve schváleném státním rozpočtu pro daný rok, **kapitola 333** - resort MŠMT. Dalším důležitým zdrojem pro financování jsou příspěvky obcí a měst. Tyto příspěvky jsou určeny na provoz základních a mateřských škol a školských zařízení. Tyto prostředky obce získávají formou účelové neinvestiční dotace ze státního rozpočtu. Další prostředky musí vyčlenit ze svých rozpočtů obce.

Nejvíce prostředků až 60-65 % z celkových neinvestičních – provozních nákladů je určeno na mzdy. Dále se celkové výdaje ještě zvyšují o neinvestiční dotace uvedené v kapitole Všeobecná pokladní správa. Financování školství probíhá vícezdrojově. Jedním zdrojem jsou finanční prostředky SR (státní rozpočet), které jsou určeny na přímé výdaje škol tj. platy, odvody na sociální a zdravotní pojištění, a ostatní neinvestiční výdaje např. další vzdělávání pedagogických pracovníků, učebnice, učební pomůcky. Druhým zdrojem financování je příspěvek zřizovatele (tedy obce, kraje) na provoz školy a školského zařízení, který zřizovatel poskytuje ze svého rozpočtu, a to na ryze provozní výdaje, např. energie, opravy a udržování majetku, spotřební materiál apod.

Závazné ukazatele, limity

V závazných ukazatelích rozpočtu MŠMT jsou uvedeny jednotlivé limity. Patří sem limit prostředků na platy a ostatní platby a limity na počet zaměstnanců. Těmito ukazateli

²⁵ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

ministerstvo limituje prostředky na platy, reguluje počty zaměstnanců, určuje průměrný měsíční plat, garantuje meziroční nárůst platů v resortu školství aj²⁶.

Vzhledem ke snižujícímu se počtu nově narozených dětí se budou počty pracovníků v regionálním školství postupně snižovat, opačný případ je z důvodu vyššího zájmu o studium na vysokých školách²⁷.

Předškolní zařízení, základní školy, základní umělecké školy a školská zařízení jim sloužící zřizuje a zrušuje podle zákona č. 561/2004 sb., obec nebo svazek obcí a to způsobem, že zabezpečují investiční výdaje a neinvestiční náklady. Nepatří zde mzdové prostředky pro zaměstnance, učebnice, školní pomůcky a potřeby, které hradí stát.

Rozpočet a jeho velikost pro jednotlivé školy a školská zařízení závisí od počtu žáků a dětí. Lze konstatovat, že tyto příjmy pro základní školy rok od roku klesají z důvodu snižujícího se počtu dětí. U mateřských škol lze spatřit, že došlo k podstatnému snížení počtu těchto zařízení, i když počet dětí v mateřských školách roste.

Povinností obce je zajistit podmínky pro plnění školní docházky dětí, které mají v obci místo trvalého pobytu a děti umístěných na území obce ve školských zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a dále zajistit podmínky pro děti s trvalým pobytem a děti umístěné na území obce v dětském domově předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky.

Stravování dětí zabezpečují obce, které jsou zřizovateli mateřských a základních škol.

²⁶ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

²⁷ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

V následující tabulce č. 2.1 lze sledovat počet žáků a dětí základních a mateřských škol po dobu deseti let²⁸.

Tab. 2.1: Počet žáků mateřských a základních škol v období od školního roku 2000/2001 po školní rok 2010/2011

Školní rok	Mateřské školy			Základní školy		
	školy	třídy	děti	školy	třídy	žáci
2000/2001	5 776	12 611	279 383	4 031	48 139	1 056 860
2001/2002	5 642	12 382	276 438	3 999	47 355	1 027 827
2002/2003	5 558	12 304	278 859	3 961	46 329	994 130
2003/2004	4 842	12 234	280 491	3 870	44 850	956 324
2004/2005	4 776	12 139	280 487	3 785	42 836	917 738
2005/2006 ¹⁾	4 834	12 409	282 183	4 474	45 769	916 575
2006/2007 ¹⁾	4 815	12 494	285 419	4 199	44 527	876 513
2007/2008 ¹⁾	4 808	12 698	291 194	4 155	43 433	844 863
2008/2009 ¹⁾	4 809	13 035	301 620	4 133	42 498	816 015
2009/2010 ¹⁾	4 826	13 452	314 008	4 125	41 941	794 459
2010/2011 ¹⁾	4 880	13 988	328 612	4 123	41 720	789 486

¹⁾ vč. škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Zdroj: <http://www.csu.cz/>, vlastní zpracování²⁹

²⁸ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

²⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Základní školství po roce 1996* [online]. [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: < <http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/3312-09>>; *Dlouhodobý vývoj předškolního vzdělávání v ČR* [online]. [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: < <http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/3312-09>>

Hospodaření škol:

Základní a střední školy hospodaří jako příspěvkové organizace, případně jako školská právnická osoba. Jsou samostatnými právními subjekty, tzn., že mají právní subjektivitu. Při hospodaření se řídí zákonem č. 250/2001 Sb., o hospodaření územní samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů, v neposlední řadě zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a soustavou další právních norem a právních předpisů, týkajících hospodaření příspěvkových organizací ve školství. Hlavní příjem každé školy tvoří dotace poskytované MŠMT prostřednictvím Odboru školství krajského úřadu. Investiční prostředky mohou školy čerpat z investičního fondu, který je tvořen odpisy, nebo mohou finanční prostředky na investice obdržet formou dotace od zřizovatele, nebo v rámci různých projektů většinou z evropských fondů. Pokud škola vykáže na konci období přebytek, může si ho ponechat pro svoji další činnost. Tímto se nesníží přiděl prostředků pro budoucí období³⁰.

Dělení prostředků v regionálním školství

Počet žáků a nákladnost poskytovaného vzdělání je hlavním ukazatelem pro stanovení výše přidělovaných finančních prostředků pro financování přímých nákladů z kapitoly MŠMT. Spravedlnost, průhlednost, objektivnost, demokratičnost a hospodárnost se jeví jako základní obecné zásady financování.

Samotné financování probíhá vícezdrojově:

- ze státního rozpočtu,
- od zřizovatele,
- z vlastní a doplňkové činnosti,
- z fondů organizací,
- dary, programy EU, pojistné plnění aj.

³⁰ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

Závazné ukazatele neinvestičních výdajů:

- finanční prostředky na mzdy,
- zákonné odvody z mezd,
- ostatní neinvestiční výdaje včetně dotací soukromým a církevním školám,
- limit počtu zaměstnanců.

Následující kapitola nám přiblíží hospodaření ve městě Šumperk a zaměří se na finance z tohoto rozpočtu školám, které zřizuje.

3 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ A INVESTIČNÍCH PROJEKTŮ MĚSTA

3.1 Charakteristika města Šumperka

Geografická poloha

„Město Šumperk se rozkládá v malebném údolí řeky Desné, chráněné od severu masívem jesenických hřebenů. Město je správním, politickým a hospodářským centrem severozápadní Moravy. Město leží na 50° severní zeměpisné šířky a na 17° východní zeměpisné délky. Město Šumperk je jednou ze vstupních bran pohoří Jeseníky, které je členěno na Hrubý a Nízký Jeseník. Šumperk je právem označován za „**Bránu Jeseníků**“, protože leží na křižovatce cest, které vedou k nejvýznamnějším horským výchozím základnám - Skřítku, Červenohorskému sedlu, Ramzové a také k úpatí masivu Kralického Sněžníku.

Historie

Šumperk byl založen ve 13. století jako správní centrum oblasti, kde se těžily drahé kovy. Postupně se jeho ekonomická síla začala opírat o řemesla, zejména textilní výrobu. Město bylo královským majetkem, často však zastavovaným nejpřednějším šlechtickým rodům. V 16. století se načas stal sídlem Žerotínů. V 17. století upadlo do lichtenštejnského poddanství, zažilo hrůzy třicetileté války, v roce 1669 zcela vyhořelo a deset let poté bylo poznamenáno čarodějnickými procesy, jimž padlo za obět 25 lidí. Textilní průmysl přinesl městu v 19. stol. neobyčejný rozkvět. Na moderní podobě města se od 2. poloviny 19. století podíleli přední

vídeňští architekti, jejichž díla nalezneme v nejrůznějších částech města. Pro svou výstavnost bylo tehdy město nazýváno "Malou Vídň". Po druhé světové válce došlo k odsunu německých obyvatel města, kteří zde tvořili drtivou většinu. Po krátké stagnaci se město dále rozvíjelo a dnešních 28 tisíc obyvatel znamená takřka dvojnásobný stav proti roku 1938.

Nákladná obnova památek, obytných domů a ulic výrazně změnila v posledních letech zanedbanou historickou část Šumperka a vrátila sem plnohodnotný městský život. Šumperk se probudil do nové krásy. Jednou z nejdůležitějších historických památek města je bývalý klášterní kostel Zvěstování Panny Marie. Jeho celková rekonstrukce probíhala v letech 1990 až 2005 a dnes je tento objekt pýchou města. K nejvýznamnějším šumperským památkám patří také tzv. Geschaderův dům, kostel sv. Jana Křtitele, kostelík sv. Barbory, zbytky městských hradeb.

Současnost

Kulturní a společenské akce probíhají zejména v Domě kultury Šumperk, ve Vlastivědném muzeu v Šumperku, v Divadle Šumperk, Kině Oko a v Městské knihovně. Regionální i mezinárodní význam má Dům evropského setkávání, na jehož rekonstrukci se podílela i německá strana. O zájmy nejmladší generace pečuje Dům dětí a mládeže U radnice, Komunitní centrum rozvoje lidských zdrojů („Komín“) působící pod Domem dětí a mládeže a zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Vila Doris Šumperk. Sportovnímu vyžití slouží zejména krytý plavecký bazén a venkovní koupaliště, zimní stadion, sportovní střelnice, minigolf, tenisový areál s krytou halou, Tyršův stadion s hřišti na fotbal a další míčové hry. V areálu stadionu je moderní běžecká dráha, sportovní hala, futsalové hřiště a kuželna³¹.

Město Šumperk se rozkládá na ploše 2 789,84 ha. V tabulce č. 3.1 lze pozorovat, že soustavně klesá počet obyvatel města Šumperka. Nejedná se o velké skoky, ale pozvolné a soustavné snižování. Počet nově narozených dětí je menší než zemřelých a více obyvatel se vystěhuje, než přistěhuje.

IČ 00303461

Průměrný věk ve městě Šumperku byl k 1. 1. 2010: 42,2 let.

Míra nezaměstnanosti rovněž k 1. 1. 2010: 10,46 %.

³¹ *Město Šumperk*. [online], [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.sumperk.cz/>>

Tab. 3.1. Demografický vývoj počtu obyvatel ve městě Šumperku v letech 2006 - 2010

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Počet obyvatel - celkem	28 069	27 946	27 754	27 492	27 337
z toho ve věku 0 - 14 let	3 732	3 701	3 623	3 594	3 663
Přistěhovalí	569	587	493	376	537
Odstěhovalí	670	691	698	655	654
Zemřelí	305	332	268	297	316
Porodnost	279	313	281	314	278

Zdroj: <http://www.czso.cz/>, vlastní zpracování³²

Organizační složky města

Jednotka sboru dobrovolných hasičů města Šumperka, Městská policie Šumperk.

Příspěvkové organizace města

MŠ Pohádka Šumperk, MŠ Sluníčko Šumperk, MŠ Veselá školka Šumperk, ZŠ Šumperk – Dr. E. Beneše, Sluneční, Šumavská, Vrchlického, 8. května, DDM U radnice Šumperk, Kino Oko Šumperk, Městská knihovna Šumperk.

³² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Územní změny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (1971 – 2010)* [online]. [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/>

3.2 Mateřské a základní školy v Šumperku

Na území města Šumperka zajišťují předškolní vzdělávání 3 mateřské školy se sedmi odloučenými pracovišti, jejichž zřizovatelem je město Šumperk a 2 mateřské školy, které jsou součástí škol, z nichž jedna je soukromá a jedna zřizovaná Olomouckým krajem.

Povinná školní docházka byla zabezpečena v pěti základních školách, jejichž zřizovatelem je město Šumperk, dále v základní škole, kterou zřizuje Olomoucký kraj a ve dvou soukromých školách.

Pro stravování dětí a žáků jsou k dispozici školní jídelny nebo výdejny stravy, které jsou součástí MŠ a ZŠ.

Do základních škol, zejména do jazykových a sportovních tříd, dojíždělo v roce 2011 celkem 699 žáků z jiných obcí a do mateřských škol celkem 37 dětí. Výuku v základních školách zajišťovalo 149 pedagogických pracovníků, z toho 77,9 % žen, a na mateřských školách 64 pedagogických pracovníků, tj. 98,4 % žen.

Přehled škol zřizovaných městem Šumperk:

Mateřské školy:

- MŠ Pohádka Šumperk, Nerudova 4B, p. o., odloučené pracoviště – Jeremenkova 52,
- MŠ Sluníčko Šumperk, Evaldova 25, p. o., odloučené pracoviště – Gen. Krátkého 28, Vrchlického 19, Šumavská 15,
- MŠ Veselá školka Šumperk, Prievidzská 1, p. o., odloučené pracoviště – Zahradní 17, Temenická 61, Sluneční 38.

Mateřské školy – školní rok 2011/2012

K datu 1. září 2011 působily v Šumperku 3 mateřské školy s odloučenými pracovišti (viz tab. č. 3.2). Do mateřských škol nastoupilo celkem 870 dětí. Počty dětí k 01. 09. 2011 nejsou konečné, neboť v mateřských školách dochází k pohybu dětí během celého školního roku.

Tabulka č. 3.2 - Kapacita a naplněnost mateřských škol v Šumperku

Mateřská škola Ředitelka	Kapacita MŠ	Počet dětí v MŠ k 01.09.2011	Počet tříd	Průměr dětí na třídu
MŠ Pohádka, Nerudova 4B	80	80	3	27
odloučené pracoviště, Jeremenkova 52	125	125	5	25
Celkem	205	205	8	26
MŠ Sluníčko, Evaldova 25	112	110	4	28
odloučené pracoviště, Gen. Krátkého 28	56	56	2	28
odloučené pracoviště, Šumavská 15	84	84	3	28
odloučené pracoviště, Vrchlického 19	84	84	3	28
Celkem	336	334	12	28
MŠ Veselá školka, Prievidzská 1,	168	168	6	27
odloučené pracoviště, Temenická 61	56	56	2	28
odloučené pracoviště, Zahradní 17A	56	56	2	28
odloučené pracoviště, Sluneční 38	56	51	2	26
Celkem	336	331	12	27
MŠ Celkem	877	870	32	27

Zdroj: Městský úřad v Šumperku - Oddělení školství, vlastní zpracování³³

Kapacita mateřských škol v návaznosti na počet docházejících dětí je vyjádřena v tabulce č. 3.3.

³³ Městský úřad v Šumperku, Odbor školství, kultury a vnějších vztahů

Tabulka č. 3.3 - Počet dětí navštěvující mateřské školy v Šumperku v letech 2006 - 2011

Základní škola	Kapacita	Rok					
		2006	2007	2008	2009	2010	2011
MŠ Pohádka	205	194	200	204	204	204	205
MŠ Sluníčko	336	320	334	335	336	336	334
MŠ Veselá školka	336*)	244	252	255	266	273	331
Celkový počet dětí	877	758	786	794	806	813	870

Zdroj: Městský úřad v Šumperku - Oddělení školství, vlastní zpracování

*) Kapacita MŠ Veselá školka Šumperk, Prievidzská 1 byla navýšena od 01. 09. 2011 o 56 dětí vzhledem k velkému zájmu o umístění dětí do MŠ. Byly zrekonstruovány prostory v Základní škole Šumperk, Sluneční 38 na 2 třídy mateřské školy po 28 dětech (celkem tedy pro 56 dětí). Vzniklo tak odloučené pracoviště MŠ Veselá školka Šumperk, Sluneční 38.

Základní školy:

- ZŠ Šumperk, 8. května 63, p. o.,
- ZŠ Šumperk, Dr. E. Beneše 1, p. o.,
- ZŠ Šumperk, Sluneční 38, p. o.,
- ZŠ Šumperk, Šumavská 21, p. o.,
- ZŠ Šumperk, Vrchlického 22, p. o.³⁴

Základní školy – školní rok 2011/2012

V Šumperku je pět plně organizovaných základních škol, jejichž zřizovatelem je město Šumperk. Jejich počet i rozmístění na území města je optimální.

³⁴ *Město Šumperk*. [online], [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.sumperk.cz/cs/mesto-sumperk/skolstvi/>>

Tabulka č. 3.4 - Kapacita a naplněnost základních škol v Šumperku

Základní škola Ředitel	Kapacita základní školy	Počet tříd ZŠ	Počet žáků k 01.09.2011	Průměr žáků na třídu
ZŠ Šumperk, Dr. E. Beneše 1	650	21	485	23
	I.stupeň	13	289	22
	II.stupeň	8	196	25
ZŠ Šumperk, 8. května 63	730	25	577	23
	I.stupeň	14	326	23
	II.stupeň	11	251	23
ZŠ Šumperk, Sluneční 38	500	14	300	21
	přípravná třída	0	0	0
	I.stupeň	7	156	22
	II.stupeň	7	144	21
ZŠ Šumperk, Vrchlického 22	550	16	321	20
	I.stupeň	9	167	19
	II.stupeň	7	154	22
ZŠ Šumperk, Šumavská 21	750	25	590	24
	I.stupeň	15	344	23
	II.stupeň	10	246	25
Celkem ZŠ	3180	101	2273	23
	přípravná třída	0	0	0
	I.stupeň	58	1282	22
	II.stupeň	43	991	23

Zdroj: Městský úřad v Šumperku - Oddělení školství, vlastní zpracování

Na naplněnost základních škol (viz tab. č. 3.4, 3.5) má vliv mnoho faktorů:

- demografický vývoj obyvatelstva,
- umístění školy na území města Šumperka vzhledem k bydlišti žáka,
- profilace školy,
- dobré jméno školy, tzv. goodwill,
- pracovní příležitosti ve městě Šumperk, jak pro občany města Šumperka, tak pro obyvatele okolních obcí,

- dojíždějící žáci do škol z okolních obcí.

Tabulka č. 3.5 - Počet žáků základních škol v Šumperku v letech 2006 - 2010

Základní škola	Rok				
	2006	2007	2008	2009	2010
ZŠ Šumperk, Dr. E. Beneše 1	584	567	531	496	495
ZŠ Šumperk, 8. května 63	643	603	568	562	560
ZŠ Šumperk, Sluneční 38	411	387	349	320	316
ZŠ Šumperk, Vrchlického 22	403	383	340	340	340
ZŠ Šumperk, Šumavská 21	608	625	610	588	588
Celkový počet žáků	2 649	2 565	2 398	2 306	2 299

Zdroj: Městský úřad v Šumperku - Oddělení školství, vlastní zpracování

Do šumperských základních škol dojíždějí žáci z okolních obcí. Město od okolních obcí vyžaduje úhradu nákladů za ty žáky, kteří plní povinnou školní docházku v ZŠ v Šumperku a mají trvalé bydliště v obci, která nemá zřízenou školu nebo příslušné ročníky základní školy. Kolik žáků dojíždělo do základních škol v Šumperku v jednotlivých letech je znázorněno v tabulce č. 3.6.

Tabulka č. 3.6 - Počet žáků dojíždějících do ZŠ v Šumperku v letech 2006 - 2011

Rok	Počet dojíždějících
2006	755
2007	742
2008	765
2009	730
2010	694
2011	699

Zdroj: Městský úřad v Šumperku - Oddělení školství, vlastní zpracování

3.3 Analýza hospodaření města a výdajů na školství

Příjmy rozpočtů obcí je možné třídit na základě různých hledisek, například jako příjmy z vlastního majetku a majetkových práv, z výsledku vlastní hospodářské činnosti, z místních

poplatků, výnosy z daní a různé dotace a jiné. Také je můžeme třídit podle rozpočtové skladby, takzvaně z druhového hlediska a to do čtyř tříd. Na daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery neboli dotace. Obecně největší příjmovou položkou obcí jsou daňové příjmy, které obsahují příjmy z daní a příjmy z poplatků. Daňové výnosy pro celou republiku jsou sdíleny s rozpočty obcí. Je zde jedna výjimka a tou jsou daně z příjmu právnických osob. Jak je již výše uvedeno, obec je právnickou osobou a v tomto případě je celý výnos daně určen do rozpočtu příslušné obce. Další výjimkou je daň z nemovitosti, ta je daní svěřenou a obce zde mají částečnou daňovou pravomoc při stanovení koeficientů, které se použijí pro výpočet daně v závislosti na velikosti obce. Město Šumperk má koeficient 2,5. Samotné obce však mohou své příjmy ovlivnit ještě jinými způsoby, např. vytvořením vhodných podmínek pro podnikání, kdy z daně z příjmu fyzických osob z podnikání se uplatňuje vazba na bydliště těchto osob. Dále je mohou ovlivnit svou vlastní činností. Například příjmy od organizací zřízených obcí, pronájem majetku, různé dary a nenárokové dotace³⁵.

Výdaje rozpočtů obcí směřují různými směry a závisí většinou na rozhodnutí vedení obce a určení priorit. K tomu slouží aktivity jako **rozvoj města a strategické plány**. Většinou se jedná o výdaje spojené se zabezpečením služeb obyvatelstvu, financování průmyslu a dalších odvětví hospodářství. Nemalý podíl ve výdajích je na zajištění veřejné správy a služby.

Město Šumperk má zpracovaný Strategický plán rozvoje města a každoročně sestavuje, akční plán s výhledem na období tří let.

Strategický plán rozvoje města Šumperka

Představuje základní orientaci rozvoje města do roku 2015 a je strategickým dokumentem, pomocí něhož bude ve stanoveném časovém horizontu zabezpečována samospráva města koordinace strategických aktivit, které významným způsobem ovlivňují život obyvatel města Šumperka. Nejdůležitějším výstupem Strategického plánu jsou nadefinované cíle a konkrétní aktivity s určením zúčastněných subjektů a předpokládaného termínu realizace. Aktivity strategického plánu představují jeho nejnižší úroveň. Rozpracovávají jednotlivé problémové

³⁵ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

okruhy a jejich priority do konkrétních podrobností. Aktivitami strategického plánu se rozumí konkrétní návrhy projektů s definovanými cílovými skupinami, výstupy, jejich realizátory, časovým harmonogramem a finančními zdroji pro jejich realizaci.

Akční plány

Pro realizaci strategického plánu se vypracovávají akční plány. Tyto obsahují specifikované realizační kroky pro dané období. Jsou zpracovány na tříleté období, vždy s jednoletým posunem (příklad: v lednu letošního roku – 2012, byl zpracován akční plán na roky 2012, 2013 a 2014. V lednu příštího roku to bude na roky 2013, 2014 a 2015). Jedná se o aktivity či projekty, které budou realizovány v daném období, prostřednictvím kterých dochází k naplňování cílů strategického plánu. Návrh akčního plánu posuzuje Komise strategického rozvoje a výstavby (komise RM) ve spolupráci s odbory MěÚ, ostatními komisemi RM nebo externími konzultanty.

Samotná realizace strategického či akčních plánů je v konečném důsledku závislá na hospodaření samotné obce. To jak nakládá s finančními prostředky, nakolik je úspěšná v získávání dotací, ale i to, kolik je ochotná investovat do těchto projektů³⁶.

Následující část je zaměřená na hospodaření města v letech 2006 až 2010 a realizované investiční projekty do školství v těchto letech. Pro úplnost jsou zde uvedeny i příjmy do sektoru školství. Podrobnější analýza hospodaření je uvedená pro rok 2010.

Podkladem pro hodnocení hospodaření města Šumperk a zjištění celkových parametrů byly údaje zveřejněné na stránkách MFČR, v přehledu výkazů ÚSC za jednotlivé obce.

³⁶ DHV CR, spol. s r.o. Strategický plán rozvoje města Šumperka (leden 2006)

3.3.1 Rok 2006

Výsledek hospodaření města v roce 2006 byl záporný, tab. 3.7. Třída 2 – Nedaňové příjmy obsahuje položku Odvod p. o. ZŠ Šumperk Vrchlického 22 ve výši 300 tis. Kč (nařízený odvod finančních prostředků z investičního fondu dle rozhodnutí zřizovatele). Třída 4 – obsahuje položku Dotace na školství ve výši 4 682 tis. Kč a Dotace od obcí na dojíždějící žáky celkové výši 1 145 tis. Kč.

Tab. 3.7 Rekapitulace příjmů, výdajů, financování a jejich konsolidace za rok 2006, v tis. Kč

Název	Výsledek od počátku roku
Třída 1 – Daňové příjmy	269 793,56
Třída 2 – Nedaňové příjmy	11 201,86
Třída 3 – Kapitálové příjmy	1 600,00
Třída 4 – Přijaté transfery	998 447,21
Příjmy celkem	1 281 042,63
Konsolidace příjmů	773 085,10
Příjmy celkem po konsolidaci	507 957,53
Třída 5 – Běžné výdaje	1 168 837,84
Třída 6 – Kapitálové výdaje	194 194,31
Výdaje celkem	1 363 032,15
Konsolidace výdajů	773 085,10
Výdaje celkem po konsolidaci	589 947,05
Saldo příjmů a výdajů po konsolidaci	-81 989,52
Třída 8 – Financování	81 989,46
Konsolidace financování	0
Financování celkem po konsolidaci	81 989,46

Zdroj: <http://www.mfer.cz/> , vlastní zpracování³⁷

Běžné výdaje – Třída 5 - obsahují příspěvek na předškolní a základní vzdělávání viz tab. 3.8.
Kapitálové výdaje (investiční příspěvky) – Třída 6 – **Odbor školství - ZŠ 8. května p. o.** –

³⁷ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. ARISweb – prezentace údajů USC [online].[cit. 2012-02-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.info.mfer.cz/>>

191 tis. Kč (nákup myčky na nádobí a krouhací stroj do školní jídelny) a ZŠ Šumavská p. o. – 49 tis. Kč (podlahový čistící stroj), **Odbor RÚI** – havarijní opravy střech ZŠ – 63 tis. Kč a ZŠ Vrchlického p. o. – 5 484 tis. Kč (rekonstrukce sociálních zařízení v hlavní budově, v částce je zahrnuta i dotace 5 000 tis. Kč); MŠ Veselá školka, Prievidzská – 201 tis. Kč (půdní vestavba – výměna oken); MŠ Veselá školka, Zahradní – 147 tis. Kč (výměna oken); ZŠ Dr. E. Beneše – 7 328 tis. Kč (nová střecha – stravovna, kuchyně, tělocvična).

Tab. 3.8. Běžné a kapitálové výdaje na MŠ a ZŠ v Šumperku za rok 2006

Mateřské školy			Základní školy		
Název školy	tis. Kč		Název školy	tis. Kč	
	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje		Běžné výdaje	Kapitálové výdaje
MŠ Sluníčko p. o.	3 073	0	ZŠ Dr. E. Beneše p. o.	3 806	7 328
MŠ Veselá školka p.	2 617	348	ZŠ 8. května p. o.	4 136	191
MŠ Pohádka p. o.	2 107	0	ZŠ Sluneční p. o.	4 252	0
			ZŠ Vrchlického p. o.	3 060	5 484
			ZŠ Šumavská p. o.	3 967	49
Celkem za MŠ	7 797	348	Celkem za ZŠ	19 221	13 115

Zdroj: <http://www.sumperk.cz/cs/mesto-sumperk/rozpocet-mesta/>, vlastní zpracování

3.3.2 Rok 2007

Město v roce 2007 hospodařilo s kladným výsledkem, viz tab. 3.9. Třída 4 – obsahuje položku Transfery na školství ve výši 4 568 tis. Kč a Dotace od obcí na dojíždějící žáky v celkové výši 1 191 tis. Kč. Běžné výdaje – Třída 5 - obsahují příspěvek na předškolní a základní vzdělávání viz tab. 3.10. Kapitálové výdaje (investiční příspěvky) – Třída 6 – **Odbor RÚI** – ZŠ 8. května p. o. – 348 tis. Kč (projektovou dokumentaci na rekonstrukci), ZŠ Dr. E. Beneše p. o. – 22 tis. Kč (oprava sochy) a ZŠ Šumavská p. o. – 15 tis. Kč (opravu živičných ploch)³⁸.

Tab. 3.9 Rekapitulace příjmů, výdajů, financování a jejich konsolidace za rok 2007, v tis. Kč

Název	Výsledek od počátku roku
Třída 1 – Daňové příjmy	289 461,92
Třída 2 – Nedaňové příjmy	30 042,56
Třída 3 – Kapitálové příjmy	143,50
Třída 4 – Přijaté transfery	1 178 197,77
Příjmy celkem	1 497 845,75
Konsolidace příjmů	870 579,90
Příjmy celkem po konsolidaci	627 265,85
Třída 5 – Běžné výdaje	1 362 787,51
Třída 6 – Kapitálové výdaje	123 801,70
Výdaje celkem	1 486 589,21
Konsolidace výdajů	870 579,91
Výdaje celkem po konsolidaci	616 009,30
Saldo příjmů a výdajů po konsolidaci	11 256,55
Třída 8 – Financování	-11 256,56
Konsolidace financování	0
Financování celkem po konsolidaci	- 11 256,56

Zdroj: <http://www.mfcr.cz/>, vlastní zpracování³⁹

³⁸ *Město Šumperk*. [online], [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.sumperk.cz/cs/mesto-sumperk/rozpocet-mesta/>>

³⁹ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *ARISweb – prezentace údajů ÚSC* [online].[cit. 2012-02-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.info.mfcr.cz/>>

Tab. 3.10 Běžné a kapitálové výdaje na MŠ a ZŠ školy v Šumperku za rok 2007

Mateřské školy			Základní školy		
Název školy	tis. Kč		Název školy	tis. Kč	
	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje		Běžné výdaje	Kapitálové výdaje
MŠ Sluníčko p. o.	3 037	0	ZŠ Dr. E. Beneše p. o.	3 803	22
MŠ Veselá školka p.	2 617	0	ZŠ 8. května p. o.	4 133	348
MŠ Pohádka p. o.	2 107	0	ZŠ Sluneční p. o.	4 171	0
			ZŠ Vrchlického p. o.	3 055	0
			ZŠ Šumavská p. o.	3 967	15
Celkem za MŠ	7 761	0	Celkem za ZŠ	19 129	385

Zdroj: <http://www.sumperk.cz/cs/mesto-sumperk/rozpocet-mesta/>, vlastní zpracování

3.3.3 Rok 2008

V roce 2008 hospodařilo město s kladným výsledkem. Třída 4 – obsahuje položku Transfery na školství ve výši 4 634 tis. Kč a Dotace od obcí na dojíždějící žáky v celkové výši 1 209 tis. Kč, viz tab. 3.11. Běžné výdaje – Třída 5 - obsahují příspěvek na zařízení předškolní a základní vzdělávání viz tab. 3.12. Kapitálové výdaje (investiční příspěvky) – Třída 6 – **Odbor školství** - MŠ Sluníčko p. o. – 250 tis. Kč (rozvody teplé a studené vody + rozvody tepla), **Odbor RÚI** – ZŠ 8. května p. o. – 7 379 tis. Kč (sanace vlhkého zdiva a elektroinstalace – I. etapa), ZŠ Sluneční p. o. – 754 tis. Kč (snížování energetické náročnosti), MŠ Sluníčko p. o. – 456 tis. Kč (oprava teplovodu), Hřiště u škol a školských zařízení – 656 tis. Kč⁴⁰.

Tab. 3.11 Rekapitulace příjmů, výdajů, financování a jejich konsolidace za rok 2008, v tis. Kč

Název	Výsledek od počátku roku
Třída 1 – Daňové příjmy	314 937,03
Třída 2 – Nedaňové příjmy	47 529,41
Třída 3 – Kapitálové příjmy	29 591,09
Třída 4 – Přijaté transfery	1 363 242,99
Příjmy celkem	1 755 300,52
Konsolidace příjmů	1 053 326,65
Příjmy celkem po konsolidaci	701 973,87
Třída 5 – Běžné výdaje	1 616 333,67
Třída 6 – Kapitálové výdaje	89 071,41
Výdaje celkem	1 705 405,08
Konsolidace výdajů	1 053,326,65
Výdaje celkem po konsolidaci	652 078,43
Saldo příjmů a výdajů po konsolidaci	49 895,44
Třída 8 – Financování	-49 895,51
Konsolidace financování	0
Financování celkem po konsolidaci	-49 895,51

Zdroj: <http://www.mfcr.cz/> , vlastní zpracování⁴¹

⁴⁰ Město Šumperk. [online], [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.sumperk.cz/cs/mesto-sumperk/rozpocet-mesta/>>

⁴¹ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. ARISweb – prezentace údajů USC [online].[cit. 2012-02-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.info.mfcr.cz/>>

Tab. 3.12. Běžné a kapitálové výdaje na mateřské a základní školy v Šumperku za rok 2008

Mateřské školy			Základní školy		
Název školy	tis. Kč		Název školy	tis. Kč	
	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje		Běžné výdaje	Kapitálové výdaje
MŠ Sluníčko p. o.	3 047	706	ZŠ Dr. E. Beneše p.	3 681	0
MŠ Veselá školka	2 622	0	ZŠ 8. května p. o.	4 193	7 379
MŠ Pohádka p. o.	2 107	0	ZŠ Sluneční p. o.	4 317	754
			ZŠ Vrchlického p. o.	3 092	0
			ZŠ Šumavská p. o.	3 980	0
Celkem za MŠ	7 776	706	Celkem za ZŠ	19 263	8 133

Zdroj: <http://www.sumperk.cz/cs/mesto-sumperk/rozpocet-mesta/>, vlastní zpracování⁴²

3.3.4 Rok 2009

V roce 2009 hospodařilo město se záporným výsledkem, viz tab. 3.13. Třída 2 – Nedaňové příjmy – obsahuje položky – půjčka týkající se ZŠ Vrchlického p. o. – 2 120 tis. Kč a ZŠ Sluneční p. o. – 2 009 tis. Kč v souvislosti s financováním projektů z Regionálního operačního programu (dále jen ROP); Třída 3 – Kapitálové příjmy – Dotace SFŽP - ZŠ Sluneční p. o. snižování energetické náročnosti – 20 719 tis. Kč, Dotace ZŠ Vrchlického p. o. – 1 279 tis. Kč a Dotace ZŠ Sluneční p. o. – 1 893 tis. Kč. Třída 4 – obsahuje položku Transfery na školství ve výši 4 527 tis. Kč, Dotace od obcí na dojíždějící žáky v celkové výši 821 tis. Kč. Neinvestiční dotace ZŠ Vrchlického p. o. – 837 tis. Kč a ZŠ Sluneční p. o. – 112 tis. Kč (navýšení finančních prostředků na odpisy majetku v souvislosti s realizací projektu ROP) – školám chyběly prostředky - byl nařízen odvod zpět do rozpočtu. Běžné výdaje – Třída 5 - obsahují příspěvek na zařízení předškolní výchovy a základního vzdělávání viz tab. 3.14.

⁴² *Město Šumperk*. [online], [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.sumperk.cz/cs/mesto-sumperk/rozpocet-mesta/>>

Tab. 3.13 Rekapitulace příjmů, výdajů, financování a jejich konsolidace za rok 2009, v tis. Kč

Název	Výsledek od počátku roku
Třída 1 – Daňové příjmy	267 602,70
Třída 2 – Nedaňové příjmy	116 972,63
Třída 3 – Kapitálové příjmy	64 355,95
Třída 4 – Přijaté transfery	1 767 097,90
Příjmy celkem	2 216 029,18
Konsolidace příjmů	1 348 175,20
Příjmy celkem po konsolidaci	867 853,98
Třída 5 – Běžné výdaje	1 980 243,59
Třída 6 – Kapitálové výdaje	283 264,39
Výdaje celkem	2 263 507,98
Konsolidace výdajů	1 348 175,20
Výdaje celkem po konsolidaci	915 332,78
Saldo příjmů a výdajů po konsolidaci	-47 478,80
Třída 8 – Financování	47 487,71
Konsolidace financování	0
Financování celkem po konsolidaci	47 487,71

Zdroj: <http://www.mfcr.cz/>, vlastní zpracování⁴³

Kapitálové výdaje (investiční příspěvky) – Třída 6 – **Odbor školství** - ZŠ 8. května p. o. – 110 tis. Kč (elektrický varný kotel), MŠ Sluníčko p. o. - 112 tis. Kč (elektrický varný kotel), ZŠ Vrchlického p. o. – 337 tis. Kč (spolufinancování projektu z ROP), ZŠ Sluneční p. o. - 319 tis. Kč (spolufinancování projektu z ROP), **Odbor RÚI** – ZŠ 8. května p. o. – 4 384 tis. Kč (elektroinstalace – I. etapa), ZŠ Sluneční p. o. – 30 641 tis. Kč (snižování energetické náročnosti), ZŠ Dr. E. Beneše p. o. – 12 824 tis. Kč (rekonstrukce kuchyně), Hřiště u škol a školských zařízení I. etapa – 21 541 tis. Kč⁴⁴.

⁴³ MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. *ARISweb – prezentace údajů USC* [online].[cit. 2012-02-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.info.mfcr.cz/>>

⁴⁴ *Město Šumperk*. [online], [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.sumperk.cz/cs/mesto-sumperk/rozpocet-mesta/>>

Tab. 3.14. Běžné a kapitálové výdaje na mateřské a základní školy v Šumperku za rok 2009

Mateřské školy			Základní školy		
Název školy	tis. Kč		Název školy	tis. Kč	
	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje		Běžné výdaje	Kapitálové výdaje
MŠ Sluníčko p. o.	3 047	112	ZŠ Dr. E. Beneše p.	3 681	12 824
MŠ Veselá školka	2 622	0	ZŠ 8. května p. o.	4 193	4 494
MŠ Pohádka p. o.	2 107	0	ZŠ Sluneční p. o.	4 317	30 960
			ZŠ Vrchlického p. o.	3 092	337
			ZŠ Šumavská p. o.	3 980	0
Celkem za MŠ	7 776	112	Celkem za ZŠ	19 293	48 615

Zdroj: <http://www.sumperk.cz/cs/mesto-sumperk/rozpocet-mesta/>, vlastní zpracování⁴⁵

3.3.5 Rok 2010

Hospodaření obce za rok 2010 vykazuje převahu výdajů nad příjmy. Na celkově dosažených příjmech obce ve výši 804 708,49 tis. Kč po konsolidaci mají největší podíl přijaté transfery (dotace), které představují 48 % celkových příjmů města. Další významný podíl tvoří daňové příjmy s podílem 36 %, podstatně menší podíl na příjmech mají příjmy nedaňové 10 %. Nejmenší mírou se na celkových příjmech podílí příjmy kapitálové a to 6 %. Třída 3 – Kapitálové příjmy – obsahuje položky – Dotace hřiště u škol a školských zařízení – 12 928 tis. Kč, SFŽP energetické úspory - ZŠ Dr. E. Beneše p. o. – 446 tis. Kč, FS EU energetické úspory - ZŠ Dr. E. Beneše p. o. – 7 925 tis. Kč. Třída 4 – obsahuje položku Transfery na školství ve výši 4 403 tis. Kč, Dotace od obcí na dojíždějící žáky v celkové výši 810 tis. Kč, Neinvestiční dotace KÚ ZŠ 8. května p. o. – 14 tis. Kč (na projekt „Podpora pravidelného pohybu ke zdraví“ ve spolupráci s odborem zdravotnictví KÚOK a KHS Olomouc). Nejvýznamnější výdajovou položkou z celkových výdajů ve výši 632 569,92 tis. Kč po konsolidaci jsou běžné výdaje s podílem 84 % celkových výdajů. Kapitálové výdaje tvoří

⁴⁵ Město Šumperk. [online], [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.sumperk.cz/cs/mesto-sumperk/rozpocet-mesta/>>

16 %. Běžné výdaje – Třída 5 - obsahují příspěvek na zařízení předškolní a základní vzdělávání viz tab. 3. 16.⁴⁶

Tab. 3.15 Rekapitulace příjmů, výdajů, financování a jejich konsolidace za rok 2010, v tis. Kč

Název	Výsledek od počátku roku
Třída 1 – Daňové příjmy	287 186,59
Třída 2 – Nedaňové příjmy	82 021,29
Třída 3 – Kapitálové příjmy	50 748,50
Třída 4 – Přijaté transfery	1 374 453,30
Příjmy celkem	1 794 409,68
Konsolidace příjmů	989 701,19
Příjmy celkem po konsolidaci	804 708,49
Třída 5 – Běžné výdaje	1 622 271,11
Třída 6 – Kapitálové výdaje	119 808,76
Výdaje celkem	1 742 079,87
Konsolidace výdajů	989 701,19
Výdaje celkem po konsolidaci	752 378,68
Saldo příjmů a výdajů po konsolidaci	52 329,88
Třída 8 – Financování	-52 329,88
Konsolidace financování	0
Financování celkem po konsolidaci	-52 329,88

Zdroj: <http://www.mfer.cz/> , vlastní zpracování⁴⁷

⁴⁶ *Město Šumperk*. [online], [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.sumperk.cz/cs/mesto-sumperk/rozpocet-mesta/>>

⁴⁷ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *ÚFIS – prezentace údajů ÚSC* [online].[cit. 2012-02-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.info.mfer.cz/>>

Tab. 3.16. Běžné a kapitálové výdaje na MŠ a ZŠ v Šumperku za rok 2010

Mateřské školy			Základní školy		
Název školy	tis. Kč		Název školy	tis. Kč	
	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje		Běžné výdaje	Kapitálové výdaje
MŠ Sluníčko p. o.	3 037	2 300	ZŠ Dr. E. Beneše p.	3 606	18 460
MŠ Veselá školka	2 617	500	ZŠ 8. května p. o.	4 199	4 746
MŠ Pohádka p. o.	2 107	140	ZŠ Sluneční p. o.	3 910	609
			ZŠ Vrchlického p. o.	3 226	0
			ZŠ Šumavská p. o.	4 360	11 108
Celkem za MŠ	7 761	2 940	Celkem za ZŠ	19 129	34 923

Zdroj: <http://www.sumperk.cz/cs/mesto-sumperk/rozpocet-mesta/>, vlastní zpracování⁴⁸

Kapitálové výdaje (investiční příspěvky) – Třída 6 – **Odbor školství** - MŠ Veselá školka p. o. – 500 tis. Kč (investiční příspěvek na odstranění závad zjištěných inspektorátem práce - hlavně úprava nerovného terénu), **Odbor RÚI** – ZŠ 8. května p. o. – 4 746 tis. Kč (elektroinstalace – I. etapa, sanace vlhkého zdiva), ZŠ Sluneční p. o. – 609 tis. Kč (snižování energetické náročnosti), ZŠ Dr. E. Beneše p. o. – 38 tis. Kč (jídlna), Hřiště u škol a školských zařízení – 1 840 tis. Kč, Energetické úspory - ZŠ Dr. E. Beneše p. o. – 18 422 tis. Kč, Energetické úspory - ZŠ Šumavská p. o. – 11 108 tis. Kč, MŠ Sluníčko p. o. – 2 060 tis. Kč, MŠ Pohádka p. o. – 140 tis. Kč, MŠ Sluníčko, Vrchlického – 240 tis. Kč (v rámci zateplení)⁴⁹.

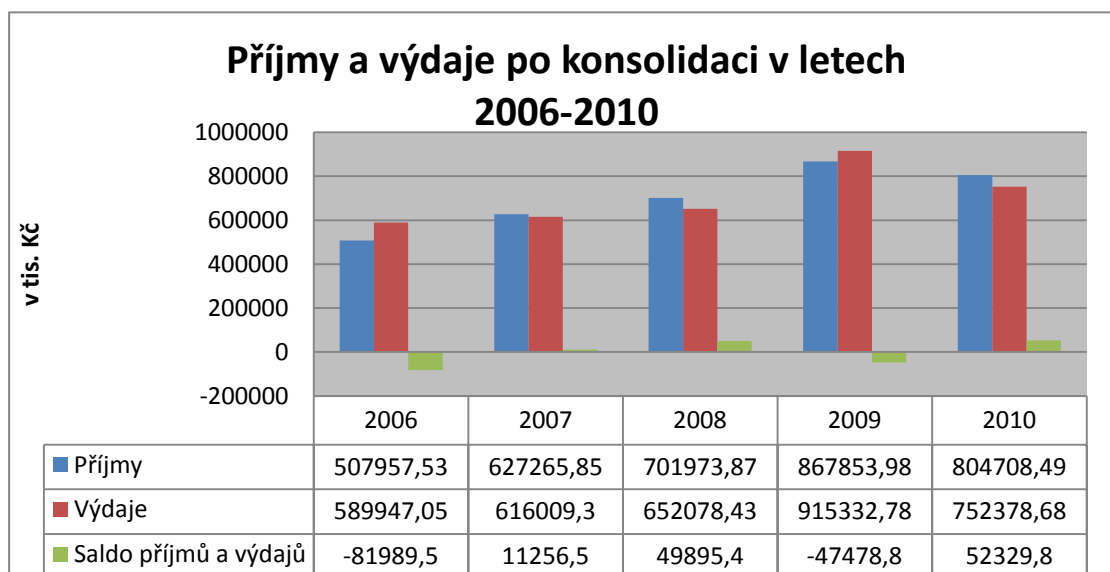
3.4 Zhodnocení hospodaření města v letech 2006-2010

Analýza hospodaření Města Šumperka zahrnuje sledované období pěti let. Za toto období nebyl ani jednou rozpočet sestaven jako vyrovnaný. Ve všech letech byl schválen jako přebytkový. Následně pak byly jednotlivé rozpočty upravovány během roku formou rozpočtových změn. Následující graf 3.1 názorně zobrazuje konečné hospodaření města ve sledovaných letech.

⁴⁸ *Město Šumperk*. [online], [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.sumperk.cz/cs/mesto-sumperk/rozpocet-mesta/>>

⁴⁹ *Město Šumperk*. [online], [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.sumperk.cz/cs/mesto-sumperk/rozpocet-mesta/>>

Graf č. 3.1 Hospodaření města Šumperka v letech 2006-2010



Zdroj: <http://www.mfcr.cz/>, ARIS web, ÚFIS, vlastní zpracování⁵⁰

3.5 Hodnocení finančního hospodaření města

Pro doplnění celkového pohledu na hospodaření města Šumperka je nezbytné doplnit údaje o zadlužení města a ukazateli dluhové služby.

Ukazatele pro hodnocení finančního hospodaření stanovené ministerstvem financí (zejména podíl cizích zdrojů na celkových aktivech) jsou (za město Šumperk, bez vlivu příspěvkových organizací) plněny k 31. 12. 2011 příznivě.

Pro srovnání je v následujících tabulkách č. 3.17 a 3.18 uveden výpočet ukazatele dluhové služby za rok 2010 a 2011.

⁵⁰ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. ARIS web – prezentace údajů ÚSC [online].[cit. 2012-02-21]. Dostupné na WWW: <<http://wwwinfo.mfcr.cz/>>; ÚFIS – prezentace údajů ÚSC [online].[cit. 2012-02-21]. Dostupné na WWW: <<http://wwwinfo.mfcr.cz/>>

Tab. 3.17. Výpočet ukazatele dluhové služby města Šumperk za rok 2010

Číslo	Název položky	Odkaz na rozpočtovou	Tis. Kč
1	daňové příjmy po konsolidaci	třída 1	287 186,56
2	nedaňové příjmy po	třída 2	82 021,24
3	přijaté dotace – finanční vztah	položka 4112+4212	54 748,70
4	dluhová základna	ř. 1 + ř. 2 + ř. 3	423 956,53
5	úroky	položka 5141	4 604,12
6	splátky jistin a dluhopisů	položky 8xx2 a 8xx4	50 021,45
7	splátky leasingu	položka 5178	0,00
8	dluhová služba	ř. 5 + ř. 6 + ř. 7	54 625,57
9	ukazatel dluhové služby	ř. 8 děleno ř. 4	12,88%

Zdroj: Městský úřad Šumperk, Odbor finanční a plánovací

Tab. 3.18. Výpočet ukazatele dluhové služby města Šumperk za rok 2011

Číslo	Název položky	Odkaz na rozpočtovou	Tis. Kč
1	daňové příjmy po konsolidaci	třída 1	284 693,33
2	nedaňové příjmy po	třída 2	75 261,03
3	přijaté dotace – finanční vztah	položka 4112+4212	45 682,50
4	dluhová základna	ř. 1 + ř. 2 + ř. 3	405 636,86
5	úroky	položka 5141	2 901,33
6	splátky jistin a dluhopisů	položky 8xx2 a 8xx4	27 764,11
7	splátky leasingu	položka 5178	0,00
8	dluhová služba	ř. 5 + ř. 6 + ř. 7	30 665,44
9	ukazatel dluhové služby	ř. 8 děleno ř. 4	7,56%

Zdroj: Městský úřad Šumperk, Odbor finanční a plánovací⁵¹

V Příloze č. 3. je uveden přehled o splácení úvěrů. Z dostupných informací je možné uvést přehled od roku 2009 až po rok 2015.

⁵¹ Městský úřad Šumperk, Odbor finanční a plánovací, oddělení účetnictví

4 FINANCOVÁNÍ INVESTIC DO ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ MĚSTA

Město Šumperk je v současné době zřizovatelem 3 mateřských škol a 5 základních škol. Tyto zařízení sídlí buď v samostatných budovách, popřípadě v celých komplexech budov. Mateřské školy mají dokonce svá odloučená pracoviště (viz Příloha č. 2.). K budovám vždy náleží pozemek, který je většinou oplocený. Na něm se nachází další venkovní vybavení (zahrady, hřiště apod.). Přehled umístění mateřských a základních škol viz Příloha č. 1 a č. 2 – orientace na mapě města Šumperka. Rozmístění základních a mateřských škol je vyhovující, tudíž se v současnosti ani v blízké budoucnosti neuvažuje o uzavření některé budovy a následně s nižšími investicemi do obnovy.

Technický stav samotných budov škol a školských zařízení náležícím těmto školám jako jsou jídelny, družiny apod., které jsou většinou součástí samotných škol, v současné době většinou neodpovídá novým trendům a požadavkům na úspornější hospodaření. Materiály a technologie použité při výstavbě těchto objektů nesplňují platné normy. Náklady na provoz se zvyšují i z důvodu navyšování jednotlivých cen energií. Stav budov samozřejmě také odpovídá jejich stáří a technologii výstavby v době realizace.

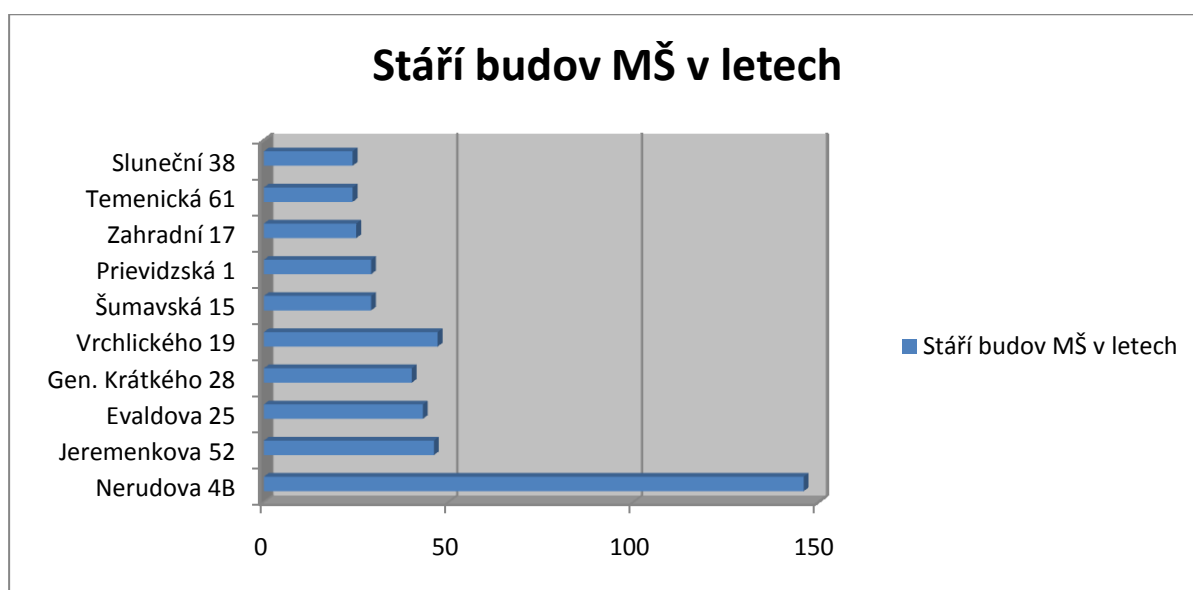
Kapitola č. 3 analyzovala hospodaření města v letech 2006-2010. V této kapitole se zmíníme i o projektech, které se realizovaly v roce 2011 a o připravovaných akcích. Rovněž je zde pro úplnost uveden přehled investic, které si financovaly jednotlivé školy v rámci svých rozpočtů. Tyto investice nejsou započteny v celkovém poměru výdajů na školství z rozpočtu města, ale je vhodné je zmínit k dokreslení celkového pohledu na investice, které tečou do školství ve městě a také z důvodu, že i samotné školy investují v menší míře do zařízení, obnovy, ale i technického zhodnocení budov a zařízení.

Tab. 4.1. Přehled stáří budov MŠ v letech

Škola	Adresa	Stáří budov v letech	Budova z roku
MŠ Pohádka	Nerudova 4B	146	1875
	Jeremenkova 52	46	1966
MŠ Sluníčko	Evaldova 25	43	1969
	Gen. Krátkého 28	40	1972
	Vrchlického 19	47	1965
	Šumavská 15	29	1983
MŠ Veselá školka	Prievidzská 1	29	1983
	Zahradní 17	25	1987
	Temenická 61	24	1988
	Sluneční 38	24	1988

Zdroj: Archiv Městského úřadu Šumperk – Odbor výstavby, vlastní zpracování

Graf 4.1. Grafické znázornění stáří budov MŠ v letech



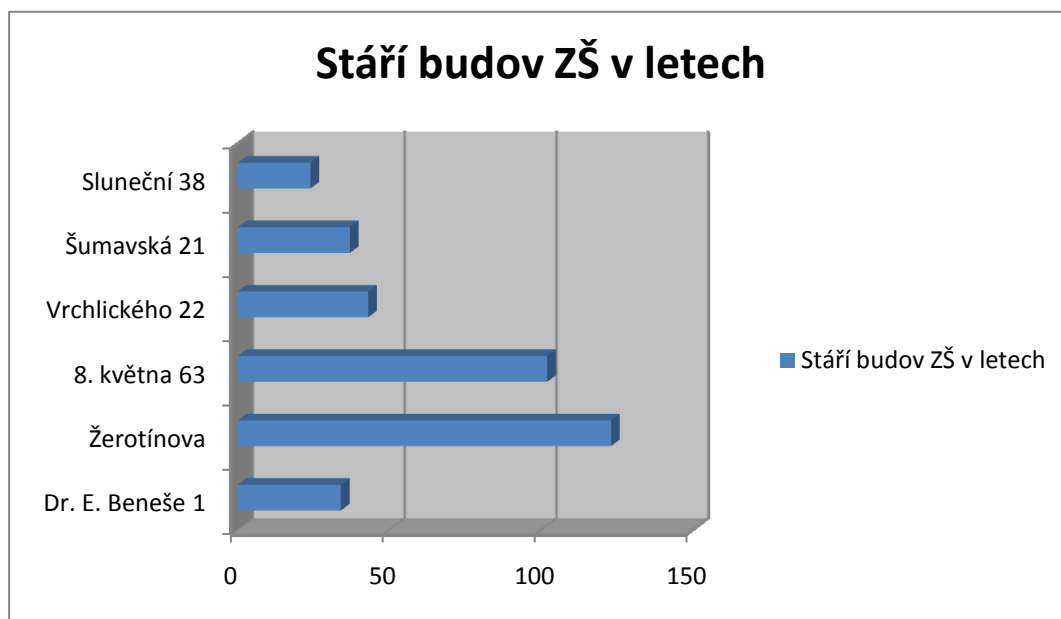
Zdroj: Archiv Městského úřadu Šumperk – Odbor výstavby, vlastní zpracování

Tab. 4.2. Přehled stáří budov ZŠ v letech

Škola	Adresa	Stáří budov v letech	Budova z roku
Základní škola Šumperk	Dr. E. Beneše 1	34	1978
	Žerotínova	123	1889
	8. května 63	102	1910
	Vrchlického 22	43	1969
	Šumavská 21	37	1975
	Sluneční 38	24	1988

Zdroj: Archiv Městského úřadu Šumperk – Odbor výstavby, vlastní zpracování

Graf 4.2. Grafické znázornění stáří budov MŠ v letech



²⁾ Pozn.: ZŠ Šumperk, Dr. E. Beneše tvoří zčásti i budova na ul. Žerotínova, která je v současnosti jednou z částí komplexu objektu celé školy.

Zdroj: Archiv Městského úřadu Šumperk – Odbor výstavby, vlastní zpracování⁵²

⁵² Archiv Městského úřadu Šumperk – Odbor výstavby

V následující tabulce č. 4.3 můžeme pozorovat srovnání kapacit jednotlivých škol a školských zařízení.

Tabulka č. 4.3 – Kapacity základních škol a školských zařízení v Šumperku

Název školy	Základní škola	Školní družina	Školní klub	Školní jídelna
ZŠ Šumperk, Dr. E. Beneše 1	750	120	50	neuveďeno
ZŠ Šumperk, 8. května 63	830	200	300	neuveďeno
ZŠ Šumperk, Sluneční 38	780	200	300	neuveďeno
ZŠ Šumperk, Vrchlického 22	550	120	0	neuveďeno
ZŠ Šumperk, Šumavská 21	900	150	0	neuveďeno
Celková kapacita	3 810	790	650	neuveďeno

Zdroj: Městský úřad v Šumperku - Odbor školství, vlastní zpracování

4.1 Energetický audit

V rámci hledání úspor a zároveň z důvodu provedení modernizace školských objektů zadal zřizovatel mateřských a základních škol zpracování energetických auditů na jednotlivé objekty. Součástí těchto auditů je i návrh řešení včetně stavebních úprav samotných budov k zajištění větší hospodárnosti a postupy ke snížení rostoucích nákladů na jejich provoz. Jedná se o zateplení objektů, výměnu okenních a dveřních výplní, vzduchotechniku a rovněž změny nastavení kotlen, měření a regulace atd. Vyčíslený objem nákladů na rekonstrukce všech auditovaných objektů by nebylo město jako zřizovatel z vlastního rozpočtu schopné uhradit. Z tohoto důvodu se město rozhodlo zapojit do OPŽP (Operační program Životní prostředí), financovaný EU z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

4.2 Realizované projekty ze strukturálních fondů

Přehled realizovaných projektů ze strukturálních fondů:

1. Snížování energetické náročnosti budovy ZŠ Sluneční v Šumperku

Dotační titul: Operační program Životní prostředí

Období realizace projektu: **15. 10. 2008 – 30. 08. 2009.**

Celkové výdaje: **31 371 486 Kč**

*Způsobilé výdaje*⁵³: 23 020 558 Kč

Poskytnutá dotace: 20 718 520 Kč

z toho FS: 19 657 491 Kč

Projekt řešil:

- zateplení obvodového pláště,
- výměnu výplní otvorů,
- zateplení střechy,
- instalace termoregulačních ventilů,
- kryty radiátorů, vnitřní omítky a výmalba, hromosvod.

2. Snižování energetické náročnosti budovy ZŠ Dr. E. Beneše v Šumperku

Dotační titul: Operační program Životní prostředí

Období realizace projektu: **15. 06. 2010 – 09. 06. 2011.**

Celkové výdaje: **27 200 100 Kč**

Způsobilé výdaje: 18 427 399 Kč

Poskytnutá dotace: 16 584 659 Kč

z toho FS: 15 663 289 Kč

Projekt řešil:

- zateplení obvodového pláště,
- výměnu výplní otvorů,
- zateplení střechy,
- instalace termoregulačních ventilů,
- kryty radiátorů, vnitřní omítky a výmalba, hromosvod.

3. Snižování energetické náročnosti budovy ZŠ Šumavská v Šumperku

Dotační titul: Operační program Životní prostředí

Období realizace projektu: **15. 06. 2010 – 30. 08. 2011.**

Celkové výdaje: **24 536 866 Kč**

⁵³ *Způsobilé výdaje* – výdaje, na které lze poskytnout dotaci. Rozdíl mezi celkovými výdaji a způsobilými je dofinancován z vlastních zdrojů města.

Způsobilé výdaje: 16 695 965 Kč

Poskytnutá dotace: 15 026 368 Kč

z toho FS: 14 191 570 Kč

Projekt řešil:

- zateplení obvodového pláště,
- výměnu výplní otvorů,
- zateplení střechy,
- instalace termoregulačních ventilů,
- kryty radiátorů, vnitřní omítky a výmalba, hromosvod.

4. Snižování energetické náročnosti budovy MŠ Vrchlického v Šumperku

Dotační titul: Operační program Životní prostředí

Období realizace projektu: **27. 06. 2011 – 30. 08. 2011.**

Celkové výdaje: **5 360 432 Kč**

Způsobilé výdaje: 2 779 311 Kč

Poskytnutá dotace: 2 473 387 Kč

z toho FS: 2 362 414 Kč

Projekt řešil:

- zateplení obvodového pláště,
- výměnu výplní otvorů,
- zateplení střechy,
- instalace větracího systému se zpětným získáváním tepla.

4.3 Realizované projekty z vlastních zdrojů Města Šumperka za rok 2011

Město Šumperk v loňském roce financovalo z vlastních zdrojů v oblasti školství následující akce:

- MŠ Pohádka, Jeremenkova – oprava střechy – 1 573 tis. Kč.
- ZŠ 8. Května – 3. Etapa elektroinstalace – 5 342 tis. Kč.
- ZŠ Sluneční – regulace vzduchotechniky – 1 969 tis. Kč.
- MŠ Veselá školka, Prievidzská – nová učebna pro nadané děti – 948 tis. Kč.

4.4 Realizované projekty z vlastních zdrojů škol za roky 2006-2010

Jak již bylo výše uvedeno, mohou si samotné školy z fondu investic pořizovat vybavení, nebo investovat do naléhavých oprav. Tyto částky jsou v řádu desítek tisíc, a tak je na rozhodnutí samotné školy do čeho investuje a jaké si zvolí priority. Přehled těchto investic pro jednotlivé základní školy je znázorněn v Příloze č. 4.

4.5 Projekty z ostatních dotačních titulů realizované přímo školami

Individuální projekty z Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava

Maximální výše dotace je 85 %. Zbývajících 15 % je hrazeno z 90 % Městem Šumperkem a z 10 % samotnou školou.

Rok 2009

ZŠ Šumperk, Vrchlického 22:

Projekt řešil modernizaci vzdělávacího procesu žáků na ZŠ Vrchlického, která je jedinou školou v okrese Šumperk s rozšířenou výukou informatiky, s cílem dopadu na další ZŠ v Šumperku, projekt doprovázely partnerské aktivity. Výstupem byl soubor nových metod a forem práce s interaktivní technikou včetně tvorby metodických materiálů. Součástí projektu byl nákup vybavení pro žáky s tělesným postižením.

Celkové skutečné náklady: 2 730 827 Kč

Celková skutečná dotace: 2 115 570 Kč

ZŠ Šumperk, Sluneční 38:

Projekt řešil realizaci investičních aktivit, které výrazným způsobem zkvalitní výuku cizích jazyků a informatiky využitím moderních informačních a komunikačních technologií. Dále je v projektu řešeno využití informačních a komunikačních technologií při výuce jiných předmětů. Navrhované řešení umožňuje využívat učebnu školy jako multimediální učebnu a to s využitím prezentační a audiovizuální techniky a to tak, aby učitelé mohli tuto techniku využívat ke svým prezentacím, které jsou uloženy v PC, videorekordéru, DVD přehrávači atd. Konkrétním cílem projektu bylo zkvalitnění výuky žákům základní školy pomocí modernizace pěti učeben.

Celkové skutečné náklady: 2 456 059 Kč

Celková skutečná dotace: 2 004 250 Kč

Rok 2011

ZŠ Šumperk, Šumavská 21:

Projekt řešil modernizaci šesti učeben školy (2xmultimediální učebna ICT, 4xjazyková učebna) tak, aby mohly být zavedeny nové formy výuky za pomoci ICT technologií. Do jazykových učeben byl zaveden rozvod vody a odpadu.

Celkové skutečné náklady: 2 479 358 Kč

Celková skutečná dotace: 2 107 454 Kč

ZŠ Šumperk, 8. května:

Projekt řešil vybudování dvou nových jazykových učeben, modernizaci dvou stávajících učeben a modernizaci dvou učeben pro výuku informačních technologií. Konkrétním předmětem projektu bylo pořízení audiovizuálních technologií pro výuku cizích jazyků a digitální jazykové laboratoře. Dále bylo v projektu řešeno pořízení interaktivních tabulí, počítačů apod.

Celkové skutečné náklady: 2 435 878 Kč

Celková skutečná dotace: 2 070 496 Kč.

4.6 Připravované akce

Státní fond životního prostředí vyhlásil pro rok 2012 výzvu v rámci OPŽP, prioritní osy 3 na snížení energetické náročnosti školských budov. V rámci této výzvy podalo město Šumperk žádosti na budovy MŠ Prievidzská, MŠ Zahradní, MŠ Temenická, MŠ Šumavská a ZŠ Vrchlického. U všech budov je navrhnuté zateplení obvodového pláště, zateplení střechy a výměna výplní otvorů. Výše dotace činí 90 % z celkových způsobilých výdajů projektu, avšak od způsobilých výdajů se odečítá úspora energie za prvních 5 let provozu. Reálná míra dotace se potom pohybuje v rozmezí 50-60 % z celkových výdajů projektu, vč. nezpůsobilých (dle zkušeností z předchozích projektů). Způsobilé náklady jsou pouze na náklady na zateplení, související výdaje jako jsou rekonstrukce chodníků, rekonstrukce elektroinstalace, termoregulační ventily, kryty radiátorů atd., jsou nezpůsobilé.

Předpokládané náklady za realizaci jednotlivých budov (celková výše nákladů se bude lišit po provedení veřejné zakázky na stavební práce) :

- MŠ Prievidzská: celkové náklady 8 858 tis. Kč vč. DPH (z toho 4 310 tis. Kč nezpůsobilé),
- MŠ Zahradní: celkové náklady 4 715 tis. Kč vč. DPH (z toho 2 196 tis. Kč nezpůsobilé),
- MŠ Temenická: celkové náklady 2 820 tis. Kč vč. DPH (z toho 1 384 tis. Kč nezpůsobilé),
- MŠ Šumavská: celkové náklady 4 580 tis. Kč vč. DPH (z toho 2 397 tis. Kč nezpůsobilé),
- ZŠ Vrchlického: celkové náklady 16 737 tis. Kč vč. DPH (z toho 7 919 tis. Kč nezpůsobilé).

Termín realizace je plánován na rok 2013, s tím že pro skutečnou realizaci těchto projektů je rozhodující přidělení dotace.

4.7 Zhodnocení investic do školství ve městě

V následující části zhodnotíme dosavadní informace, které byly uvedeny výše, a pokusíme se vyvodit závěry, zda je schopné, a do jaké míry, město Šumperk realizovat obnovu školských budov.

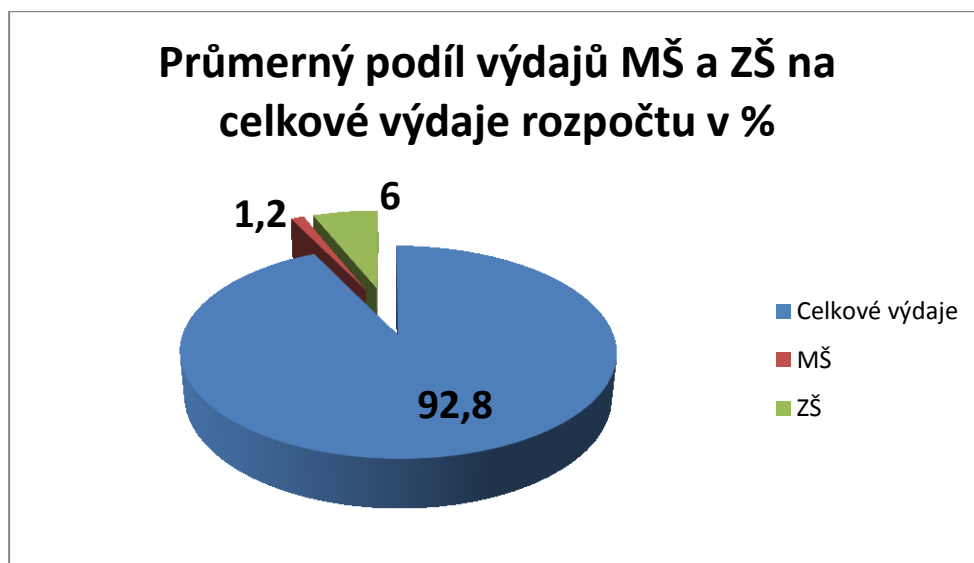
Z dostupných informací jednoznačně vyplývá, že město v současnosti není schopné realizovat obnovu budov čistě ve vlastní režii a z vlastních prostředků vzhledem ke stáří, technické zaostalosti a počtu budov. Docházelo by k časovému zpoždění v řádu několika let, čímž by docházelo k dalšímu zhoršování stavu budov, následně vyšším výdajům na opravy a rovněž ke ztrátám vedoucím k vysokým výdajům za energie.

Jedinou možností se v současné době jeví financování s využitím dotačních titulů. A i když je poptávka po těchto zdrojích financí obrovská, město Šumperk je v jejich získávání úspěšné. Vyžaduje to kvalitní přípravu a zároveň kvalifikované pracovníky, kteří zajišťují přípravu a samotnou realizaci žádostí o tyto dotace.

K těmto financím samozřejmě musíme přičíst i zdroje z rozpočtu města (tzv. spolufinancování projektů), které nejsou zanedbatelné a vlastně i na jejich zajištění závisí možnost získání samotných dotací.

Následující graf vyjadřuje průměrný podíl výdajů města Šumperka na mateřské a základní školy v rámci sledovaného období v letech 2006 – 2010. Podkladem pro zpracování grafu slouží Příloha č. 5, kde můžeme podrobně sledovat výdaje na mateřské a základní školy v jednotlivých letech. Rozdíl mezi základními a mateřskými školami je způsoben jak počtem dětí (žáků ZŠ je až trojnásobně více než dětí v MŠ), ale také počtem jednotlivých budov, jejich zastavěnou plochou a celkovým objemem. Průměrné výdaje na školství za sledované období činí 7,2 % z celkových výdajů po konsolidaci.

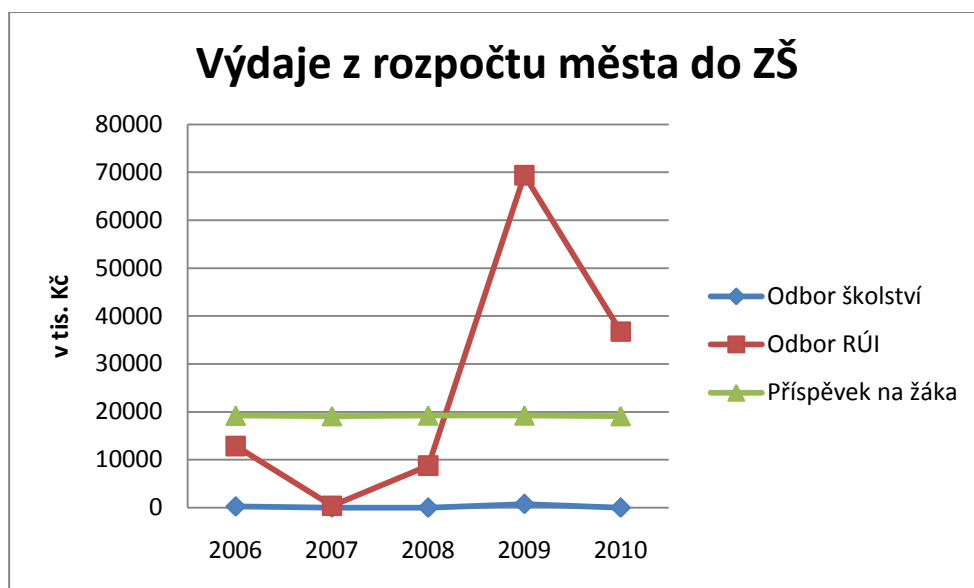
Graf č. 4.3. Průměrný podíl výdajů na školství v závislosti k celkovým výdajům města



Zdroj: Vlastní zpracování

V následujících grafech č. 4.4 a 4.5 můžeme sledovat výdaje z rozpočtu města za jednotlivé odbory včetně příspěvku na žáka (dítě) v letech 2006 - 2010. U základních škol pozorujeme, že v roce 2009 dochází k prudkému nárůstu investic. Tento nárůst je způsoben získáním dotace na snížení energetické náročnosti ZŠ Sluneční (dotace ve výši 20,7 mil Kč), ale rovněž i vlastními investicemi města do obnovy ostatních budov.

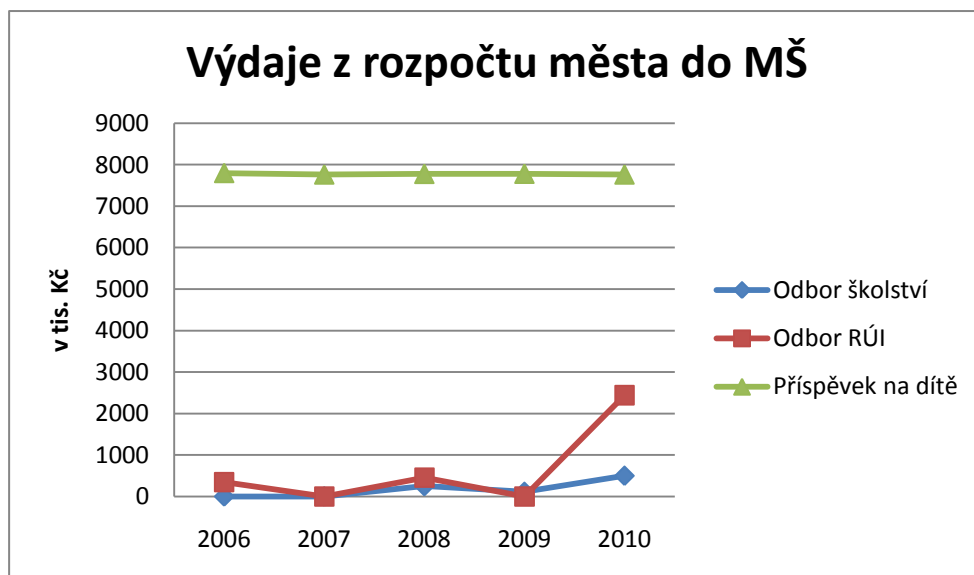
Graf č. 4.4. Výdaje z rozpočtu města v sledovaném období do ZŠ



Zdroj: Vlastní zpracování

U mateřských škol v námi sledovaném období pozorujeme pozvolný nárůst investic v roce 2010, tento trend v současnosti nadále pokračuje (viz podkapitola 4.2 a 4.3).

Graf č. 4.4. Výdaje z rozpočtu města v sledovaném období do MŠ



Zdroj: Vlastní zpracování

V podkapitole 4.6 je přehled připravovaných akcí, z kterých plyne, že pokud bude město úspěšné v žádostech o dotace pro rok 2012, dojde k obnově a rekonstrukci dalších čtyř objektů mateřských škol.

5 ZÁVĚR

Město je zřizovatelem celkem pěti základních a tří mateřských škol (v celkem 15 objektech). Z velké většiny se jedná o objekty postavené v 60., 70. a 80. letech 20. stol. panelovou technologií. Budovy byly zejména z energetického hlediska naprosto nevyhovující požadavkům současných norem a celkově ve špatném technickém stavu. Rekonstrukce drtivé většiny školských budov byla nezbytná. Celková potřeba finančních prostředků na zajištění rekonstrukce těchto budov byla nad finanční možnosti města. Z tohoto důvodu bylo zapotřebí využití dotačních prostředků. Prostředky ze státního rozpočtu na investice do školských zařízení však byly do r. 2007 poskytovány jen ve velmi omezené míře.

V programovacím období EU 2007-13 se poprvé otevřela možnost financování opatření vedoucích ke snižování energetické náročnosti veřejných budov ze strukturálních fondů EU, konkrétně prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí, prioritní osy 3. To pro město znamenalo velkou příležitost k získání většího objemu finančních prostředků k provedení nezbytných stavebních úprav (jednalo se zejména o zateplování obvodového pláště, zateplení střech a podlah a výměnu výplní otvorů). V první vlně město uspělo se čtyřmi žádostmi o dotaci a do konce r. 2011 byla provedena celková rekonstrukce tří komplexů základních škol s celkovými náklady **83 108 452 Kč**, jejichž výsledkem je také značná úspora provozních nákladů na vytápění. Dále byla s využitím zdrojů EU provedena rekonstrukce jednoho objektu MŠ s celkovými náklady **5 360 432 Kč**: zde bylo mimo komplexního zateplení instalováno také zařízení na zpětné získávání tepla.

Poptávka obcí, měst a krajů i ostatních institucí po výše uvedeném dotačním titulu byla obrovská- již v r. 2010 byly zdroje prioritní osy 3. OPŽP určené na zateplování veřejných budov vyčerpány. Ve snaze uspokojit tuto celorepublikovou potřebu přijímal Státní fond životního prostředí žádosti o dotace na zateplování školských budov také v rámci vlastního programu Zelená úsporám. Vzhledem k obrovskému přetlaku zájemců nad množstvím disponibilních prostředků však byla dána přednost fyzickým osobám a veřejné budovy z programu Zelená úsporám nebyly podpořeny vůbec (přestože žádosti do programu byly řádně podány a vyhodnoceny).

V únoru 2012 se otevřela další možnost získání podpory na rekonstrukci školských budov: Státní fond životního prostředí vyhlásil výzvu v rámci OPŽP, prioritní osy 3 s celkovou alokací 2,5 mld. korun (jednalo se o prostředky přesunuté z jiných prioritních os OPŽP).

Žádosti byly přijímány od 29. 2. 2012 a již druhý den, tj. 1. 3. 2012 byl příjem žádostí zastaven, přičemž objem přijatých žádostí za 2 dny dosáhl 5,9 mld. Kč. Z tohoto údaje je zřejmé, jak velký zájem o tento typ dotací celorepublikově panuje. Město Šumperk v této výzvě podalo celkem 5 žádostí o podporu v celkové hodnotě **37 710 000 Kč**. Jedná se o 1 objekt základní školy a 4 objekty MŠ, vše postavené panelovou technologií v 70 a 80 letech 20. stol. Pokud město s těmito žádostmi uspěje a podpora na rekonstrukce bude poskytnuta, bude problematika dědictví panelových technologií na dobu cca 20 let do značné míry vyřešena. Přestože náklady na spolufinancování tohoto dotačního titulu z vlastních zdrojů města činí cca 40-50% z celkových realizačních nákladů (tj. nezpůsobilé výdaje+ vlastní podíl města na způsobilých výdajích ve výši 10% způsobilých výdajů), což představuje značné nároky na rozpočet města v nejbližších letech, přínosy v podobě rekonstruovaných budov a značných úspor provozních nákladů převažují. Možnost využití dotace OPŽP je jednoznačnou pozitivní motivací pro realizaci komplexních rekonstrukcí školských budov ve městě Šumperku.

V současné době není známo, zda v následujícím programovacím období EU 2014-20 bude možnost dotací na opatření vedoucí ke snižování energetické náročnosti veřejných budov zachována.

V negativním případě bude opravy zbývajících objektů škol a školských zařízení město financovat z vlastních zdrojů, v závislosti na množství disponibilních finančních prostředků. Tempo bude rozhodně pomalejší, než je tomu v situaci s dotací. Skutečnost, že město získá na akci spolufinancování z jiných zdrojů (EU, národní zdroje, příspěvek kraje) favorizuje realizaci akce oproti akcím financovaným pouze z vlastních zdrojů.

Z dostupných informací a podkladů, které byly použity pro zpracování bakalářské práce, je možné vyvodit následující závěry. Město Šumperk má v současnosti dvě možnosti na financování obnovy školských budov. Za první vše hradit z vlastních zdrojů a za druhé pomocí dotací. Jak už bylo uvedeno, město v současnosti není schopné realizovat obnovu budov čistě ve vlastní režii a z vlastních prostředků vzhledem ke stáří, technické zaostalosti a počtu budov. Docházelo by k časovému zpoždění v řádu několika let, čímž by docházelo k dalšímu zhoršování stavu budov a následně vyšších výdajů na opravy a rovněž ke ztrátám vedoucím k vyšším výdajům za energie. Jedinou možností se v současné době jeví financování v rámci dotačních titulů. Kde dochází ke kombinaci financování jak z dotací, tak z rozpočtu města.

Seznam použité literatury

a) Odborná kniha:

- ČEŠKOVÁ, Magdalena a Jan KINŠT. *Rozpočtová skladba v roce 2011*. 4. rozš. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. 277 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
- PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
- PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-5.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: GRADA, 2007. 304 s. ISBN 978-80-247-2097-5.
- TOMÁNEK, Petr. *Hospodaření obcí a krajů*. Ostrava 2011.

b) Legislativa:

- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů.
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb., 515/2002 Sb. a 319/2009 Sb.
- Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích).
- Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích.
- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů.
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

c) Elektronické dokumenty:

- MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *ARIS web – prezentace údajů ÚSC* [online]. [cit. 2012-02-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.info.mfcr.cz/>>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Územní změny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (1971 – 2010)* [online]. [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Základní školství po roce 1996* [online]. [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/>>; *Dlouhodobý vývoj předškolního vzdělávání v ČR* [online]. [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/3312-09>>
- BREŇ, Jan. *Základní principy hospodaření obce 1.* aktualizováno 10. 6. 2010 [cit. 2011-11-10]. Dostupný z WWW: <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6461612>>
- Město Šumperk. [online], [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.sumperk.cz/>>
- Městský úřad v Šumperku, Odbor školství, kultury a vnějších vztahů
- MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *ÚFIS – prezentace údajů ÚSC* [online]. [cit. 2012-02-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.info.mfcr.cz/>>

d) Ostatní zdroje:

- DHV CR, spol. s.r.o. *Strategický plán rozvoje města Šumperka* (leden 2006)
- Městský úřad v Šumperku, Odbor finanční a plánovací
- Městský úřad v Šumperku, Odbor strategického rozvoje, územního plánování a investic
- Městský úřad v Šumperku, Odbor výstavby

Seznam zkratk

DVD	Digitální optický datový nosič
EU	Evropská unie
FS EU	Fond soudržnosti Evropské unie
ICT	Informační a komunikační technologie
KHS	Krajská hygienická stanice
KÚ	Krajský úřad
KÚOK	Krajský úřad Olomouckého kraje
MF ČR	Ministerstvo financí ČR
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OPŽP	Operační program Životní prostředí
PC	Osobní počítač
ROP	Regionální operační program
RÚI	Odbor strategického rozvoje, územního plánování a investic
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SR	Státní rozpočet
ÚSC	Územně samosprávný celek
ZŠ	Základní škola

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Šumperku dne 11. 05. 2012



Beata Fischerová

Seznam příloh

Příloha č. 1	Umístění mateřských škol na mapě města Šumperka
Příloha č. 2	Umístění základních škol na mapě města Šumperka
Příloha č. 3	Město Šumperk – splácení úvěrů v letech
Příloha č. 4	Investice škol do obnovy z vlastních zdrojů
Příloha č. 5	Výdaje na školství v letech 2006-2010